

Super Hero Lab

Izkustveno učenje

SUPERHERO LAB PRIROČNIK

Dobre prakse vrtčevskih
timov za učenje o
trajnostnem razvoju

This document was created under the Creative Commons license:
Attribution-Non-Commercial-Share Alike (CC BY-NC-SA).
All or part of this document may be used, copied, and disclosed provided that the origin is
mentioned, it is not used commercially, and its license is not modified.
All rights reserved.
© Copyright 2024 The Superhero Lab

»Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.«

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 224393731
ISBN 978-961-96842-1-4 (PDF)

Superhero lab priročnik: Dobre prakse vrtčevskih timov za učenje o trajnostnem razvoju

Urednice: Dr. Blanka Tacer, Konstantina Tsafitsa in Viktorija Lipskienė

Avtorji in avtorice: Anita Hegedüs, Anna Magkiosi, Annika Rickard, Artemis Papadimitriou, Barbara Stožir Curk, Blanka Tacer, Blerina Sallova, Bojana Cvijak, Denise Müller, Dimitra Brella, Esther Karner, Gordana Novosel, Irena Godnič, Jaana Blixt, Julia Pérez, Kelly Rahumägi, Konstantina Tsafitsa, Laura Mihaela Fotin, Marie Kniest, Marijana Karapetrić, Marju Mik, Mojca Krajšek, Mónika Sári, Orinta Laureckienė, Sandra Zjačić-Ljubičić, Tim Rogas, Vaida Klimavičienė in Viktorija Lipskienė

November 2024

Prevod iz angleščine: dr. Blanka Tacer

Jezikovni pregled: dr. Marija Skočir

Grafično oblikovanje: Primera - Zentrum für pädagogische Fortbildung Wien & E-School Educational Group

Založba: GoINNO Institute

Leto izida: 2024

Naklada: Digitalno, dostopno na: <https://superherolab.eu/>

Cena: Brezplačno

Kazalo vsebine

1 Dobrodošli 6

2 Okvir kompetenc GreenComp 10

3 Oznake GreenComp 15

4 Zbirka dobrih praks 18

• Niz delavnic za uvod v trajnostnost 19

• Bodimo glasni 24

• Mesec brez igrač 28

• Dnevi ozaveščanja 32

• Zakaj Zemlja joče? 35

• Plastični odpadki z dejavnostmi STEAM 39

• Poskus taljenja ledu 43

• Vse najboljše, voda! 47

• Gradnja mlina na veter	<u>50</u>
• Izdelajmo reciklirani papir	<u>53</u>
• Kompost v vrtcu	<u>56</u>
• Pridelava paradižnika korak za korakom	<u>59</u>
• Vrtnarimo za trajnostnost	<u>63</u>
• Učimo se ločevati in reciklirati	<u>66</u>
• Gozdni požar	<u>70</u>
• Raziskujemo žuželke	<u>74</u>
• Ogrožene vrste: želve	<u>77</u>
• Priprava medu	<u>81</u>
• Seminar GreenComp za pedagoške time	<u>85</u>

5 Barvanke

88

6 O projektu Superhero Lab

96

01

D O B R O D O Š L I

01

DOBRODOŠLI

Zbirka, ki so jo ustvarili pedagoški timi v vrtcih

Superhero Lab priročnik so ustvarili vzgojiteljice in vzgojitelji v vrtcih, ki se posvečajo poučevanju trajnostnosti za otroke. Priročnik, ki je bil razvit v okviru projekta Erasmus+ Superhero Lab, vključuje dejavnosti, ki so bile že uspešno preizkušene v vrtcih. Vzgojitelji in vzgojiteljice so v priročniku opisali svoje načine poučevanja trajnostnosti. Dejavnosti so zabavne, preproste in prikazane na praktičen način korak pkoraku, da jih lahko drugi pedagoški timi prenesejo v svoje vrtece.

Bolj kot kdaj koli prej je pomembno, da otroke poučimo o skrbi za naš planet, saj se soočamo z zahtevnimi okoljskimi izzivi, ki bodo oblikovali njihovo prihodnost. Podnebne spremembe, krčenje gozdov, onesnaževanje in hitra izguba biotske raznovrstnosti imajo daljnosežne učinke na planet, saj vplivajo na kakovost zraka, razpoložljivost vode, varnost preskrbe s hrano in zdravje ekosistemov. Z zgodnjim učenjem odgovornosti za okolje otroke opolnomočimo, da bodo kot odrasli sprejemali ozaveščene odločitve in delovali v dobrobit narave.

Vsak primer v priročniku vključuje:

- Kratek pregled
- Oznaka kompetenc GreenComp
- Učni cilji
- Potrebni materiali
- Predvideno trajanje
- Izvedba po korakih

19 PRAKTIČNIH PRIMEROV IZ 10 EVROPSKIH DRŽAV

1

Praktično učenje skozi delo

Dajte otrokom priložnost, da raziskujejo z rokami, opazujejo dogajanje in odkrivajo, kako lahko njihova dejanja vplivajo na svet okoli njih. Spodbujajte jih, naj uporabljajo vsa čutila, še posebej dotik.

Osredotočite se na proces namesto na končni rezultat ter jim omogočite, da se pri vsakem koraku ustavijo in ga v celoti doživijo.

KAKO NAJBOLJE UPORABITI PRIROČNIK SUPERHERO LAB?

2

Območje bližnjega razvoja

Pomislite na potrebe, zanimanja in sposobnosti vsakega otroka. Vsak otrok se uči drugače, zato je morda treba dejavnosti prilagoditi njegovi starosti in ravni. Območje bližnjega razvoja pomeni cono učenja, kjer lahko otroci z malo pomoči naredijo več, kot bi lahko naredili sami.

3

Sodelujte s svojo lokalno skupnostjo

Sodelujte s starši, drugimi vzgojiteljicami in člani skupnosti, da postane učenje o trajnostnosti skupni cilj. Ta sodelovalni pristop krepí učne izkušnje otrok in jim pokaže, da ima vsak svojo vlogo pri skrbi za okolje.

S pomočjo.

Naloge, ki jih otrok lahko opravi brez pomoči.

4

Vključite refleksijo

Vzemite si trenutek in otroke spodbudite k razmišljanju o tem, kaj so se naučili in doživeli.

Preprosta vprašanja, kot so: »Kaj smo danes odkrili?« ali »Kako smo pomagali okolju?« jih usmerjajo k razmišljanju o vplivu lastnih dejanj ter krepijo njihovo zavedanje in vrednote trajnostnosti.

02

OKVIR
KOMPETENC
GREENCOMP

02

GREENCOMP

Evropski okvir kompetenc za trajnostnost

GreenComp je okvir, ki ga je oblikovala Evropska komisija za spodbujanje trajnostnosti in okoljske ozaveščenosti prek izobraževanja v EU. Ideja okvira GreenComp je opremiti posameznike z znanjem, veščinami in odnosom, ki so potrebni za vključitev v trajnostne prakse ter prispevanje k zelenemu prehodu.

Čeprav se GreenComp na prvi pogled morda zdi teoretičen, je njegova vsebina uporabna v celotni izobraževalni vertikali – od vrtca do višjih stopenj šolanja. Pedagoški timi lahko vsebine prilagajajo in spreminjajo glede na starost otrok.

GreenComp želi ljudi spodbuditi k boljšemu razumevanju narave in trajnostnega ravnanja, da bi lahko aktivno prispevali k varovanju okolja in prilagajanju na podnebne spremembe.

GreenComp sestavljajo štiri področja kompetenc, od katerih se vsako osredotoča na posebne vidike trajnostnosti.

Predšolsko obdobje je ključno za oblikovanje vrednot in navad, zato je pomembno, da se otroci že v tem obdobju seznanijo s trajnostnostjo. Okvir GreenComp nam omogoča celostnejši pristop in vključevanje raznolikih elementov trajnostnosti.

[GreenComp je na voljo v 24 jezikih.](#)

1

Poosebljanje vrednot trajnostnosti

To področje poudarja pomen oblikovanja osebnih in skupnih vrednot, ki podpirajo trajnostno življenje.

Spodbuja posameznike k ponotranjenju načel trajnostnosti, razvoju občutka odgovornosti ter etične zavezanosti skrbi za okolje.

2

Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti

Področje praktičnih znanj in veščin, potrebnih za trajnostno življenje. Vključuje razumevanje ekoloških načel, upravljanje z viri in vzorce trajnostne potrošnje. Cilj je opolnomočiti posameznike, da sprejemajo ozaveščene odločitve, ki zmanjšujejo vpliv na okolje.

ŠTIRI PODROČJA KOMPETENC GREENCOMP

3

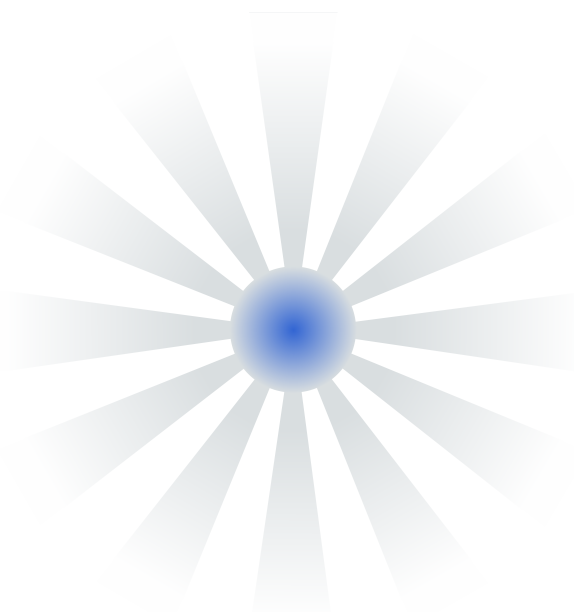
Zamišljanje trajnostnih prihodnosti

Potreba po ekonomski pismenosti v kontekstu trajnostnosti. Zajema zelena delovna mesta, trajnostno poslovanje in krožno gospodarstvo. Cilj je pripraviti posameznike na sodelovanje v družbeno odgovornih dejavnostih.

4

Delovanje za trajnostnost

Sposobnost aktivnega sodelovanja pri reševanju okoljskih problemov. Vključuje veščine kritičnega mišljenja, reševanja problemov in sodelovalnih dejanj. Spodbuja ljudi, da sodelujejo v dejavnostih, kot so skupni projekti, oblikovanje politik in pobude v skupnosti, ki so usmerjene v trajnostni razvoj.

GREENCOMP V IZOBRAŽEVANJU

Interdisciplinarno učenje

Okvir GreenComp lahko zagotovi podlago za razvoj učnih načrtov, programov usposabljanja in izobraževalnih virov, ki spodbujajo trajnostne kompetence. Spodbuja interdisciplinarno učenje, ki združuje znanost, družbene študije, ekonomijo in etiko, da zagotovi celostno razumevanje trajnosti.

Razvoj kurikulumov: Izobraževalne ustanove okvir GreenComp spodbuja k vključevanju kompetenc v svoje učne načrte. To vključuje oblikovanje dejavnosti in programov, ki obravnavajo teme trajnosti ter spodbujajo kritično razmišljanje o okoljskih vprašanjih.

Usposabljanje pedagoških timov: Vrtci igrajo ključno vlogo pri izvajanju okvira GreenComp. Zato so zanje potrebni programi usposabljanja, da jih opremimo z znanjem in veščinami za učinkovito poučevanje konceptov trajnosti ter spodbujanje kulture trajnosti v svoji praksi.

Izkustveno učenje: GreenComp zagovarja praktične učne izkušnje, ki otrokom omogočajo neposredno doživetje, povezano z okoljskimi vprašanji. To lahko vključuje izlete, skupnostne projekte in simulacije, ki nudijo praktične vpogled v trajnostne izzive in rešitve.

Ocenjevanje in vrednotenje: Za zagotavljanje učinkovitosti okvira GreenComp je ključno razviti orodja za ocenjevanje, ki merijo trajnostne kompetence. To vključuje ocenjevanje ne le znanja, temveč tudi odnosa in vedenja v povezavi s trajnostnim razvojem.

**CILJ JE VZGOJITI
OKOLJSKO
OZAVEŠČENE LJUDI, KI
BODO PRIPRAVLJENI
VODITI PREHOD V
TRAJNOSTNO
PRIHODNOST.**

Celosten pristop zagotavlja, da trajnostnost ni obravnavana ločeno, temveč je vtkana v vse dele izobraževanja in v vsakdanje življenje.

03

O Z N A K E
G R E E N C O M P

03

Oznake GreenComp

Področje kompetenc	Kompetence	Niz delavnic za uvod v trajnostnost	Bodimo glasni	Mesec brez igrač	Dnevi ozaveščanja	Zakaj Zemlja joče?	Plastični odpadki z dejavnostmi STEAM	Poskus taljenja ledu	Vse najboljše, voda!	Gradnja mlina na veter	Izdelajmo reciklirani papir
Poosebljanje vrednot trajnostnosti	1.1 Vrednotenje trajnostnosti	•			•		•	•	•	•	•
	1.2 Podpiranje pravičnosti	•			•		•	•	•	•	•
	1.3 Promoviranje narave	•			•		•	•	•	•	•
Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti	2.1 Sistemsko mišljenje		•	•		•	•				
	2.2 Kritično mišljenje		•	•		•	•				
	2.3 Formuliranje problema		•	•		•	•				
Zamišljanje trajnostnih prihodnosti	3.1 Pismenost za prihodnost					•	•	•		•	
	3.2 Prilagodljivost					•	•	•		•	
	3.3 Raziskovalno mišljenje					•	•	•		•	
Delovanje za trajnostnost	4.1 Politična angažiranost		•	•	•		•				
	4.2 Kolektivno ukrepanje	•	•	•	•		•				•
	4.3 Individualna iniciativa	•	•	•	•		•				•

Oznaka GreenComp

Področje kompetenc	Kompetence	Kompost v vrtcu	Pridelava paradiznika korak za korakom	Vrtnarimo za trajnostnost	Učimo se ločevati in reciklirati	Gozdni požar	Raziskujemo žuželke	Ogrožene vrste: želve	Priprava medu	GreenComp seminar
Poosebljanje vrednot trajnostnosti	1.1 Vrednotenje trajnostnosti	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	1.2 Podpiranje pravičnosti	●			●	●		●		●
	1.3 Promoviranje narave	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti	2.1 Sistemsko mišljenje					●		●	●	●
	2.2 Kritično mišljenje					●		●	●	●
	2.3 Formuliranje problema					●		●	●	●
Zamišljanje trajnostnih prihodnosti	3.1 Pismenost za prihodnost						●			●
	3.2 Prilagodljivost						●			●
	3.3 Raziskovalno mišljenje							●		●
Delovanje za trajnostnost	4.1 Politična angažiranost									●
	4.2 Kolektivno ukrepanje	●	●	●	●					●
	4.3 Individualna iniciativa	●	●	●	●					●

04

Z B I R K A
D O B R I H
P R A K S

04

NIZ DELAVNIC ZA UVOD V TRAJNOSTNOST

Julia Perez

Samostojna svetovalka za trajnostni razvoj, Berlin, Nemčija

Kratek pregled

Ta načrt opisuje serijo 10 delavnic, namenjenih predstavitvi teme trajnostnosti otrokom v vrtcu. Z delavnicami želimo otroke seznaniti s pomenom varovanja živali, rastlin in okolja. Projekt spodbuja ljubezen do narave in razvija miselnost v smeri trajnostnih praks.

Ključne besede: trajnostnost, varstvo okolja, skupnost, ustvarjalnost, razvoj besednega zaklada

Materiali

- Recikliran karton in papir
- Likovne potrebščine (flomastri, barvice, barve)
- Semena in pripomočki za vrtnarjenje
- Knjige o trajnostnosti in okolju
- Materiali za ustvarjanje (glina za modeliranje, lesene palice)
- Zabojniki za recikliranje
- Glasbila

Trajanje

- Vsaka delavnica traja od 1 do 1,5 ure.

Učni cilji

- 1 Otrokom na igriv in privlačen način predstaviti koncept trajnostnosti.
- 2 Opolnomočiti otroke, da prevzamejo aktivno vlogo pri varovanju okolja.
- 3 Obogatiti otrokov besedni zaklad v zvezi s trajnostnim razvojem in varstvom okolja.
- 4 Razvijati ustvarjalnost, timsko delo, kritično mišljenje in spoštovanje okolja.
- 5 Spodbuditi praktične navade, kot sta recikliranje in varčevanje z vodo.

IZVEDBA

Izberite posamezno delavnico ali izvedite celoten paket.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

1 Uvod

Začnite s pesmijo in plesom, povezanima z naravo. Predstavite projekt in njegove cilje. Izvedite predstavitveni krog, kjer otroci naštejejo svoje najljubše rastline in živali. Pokažite gibe, ki posnemajo drevesa, kamne itd. Lov na zaklad: Peljite otroke na krajši sprehod v naravo ali v bližnji park. Vsakemu otroku dajte majhno torbo ali košarico in preprost seznam predmetov iz narave, ki jih mora najti (npr. list, majhen kamen, cvetni list).

2 Izdelava dnevnika

Preberite knjigo o skrbi za naš planet. Ustvarite projektni dnevnik z uporabo recikliranega kartona in papirja. Vsakemu otroku dajte dva kosa recikliranega kartona za sprednjo in zadnjo platnico dnevnika. Vsakemu otroku dajte več listov recikliranega papirja za notranje strani dnevnika. Pokažite jim, kako preluknjati luknje vzdolž enega roba papirja in platnic. Otrokom pomagajte pri vezavi njihovih dnevnikov, tako da skozi luknjice napeljete vrvico ali volno in jo varno zavežete. Okrasite dnevnik z risbami in kolaži. Otroke povabite, naj na naslovnico napišejo svoja imena in prvo stran okrasijo z risbo svojega najljubšega dela narave.

3 Naš planet

Pogovorite se o planetu in njegovem pomenu. Vprašajte: »Kaj vam je všeč na našem planetu?« in »Kaj lahko naredimo, da bo naš planet zdrav in lep?« Ustvarite kolaž, ki prikazuje vesel in žalosten planet s predmeti, ki so dobri, in tistimi, ki so slabi za okolje. Veliko ploščo za plakate razdelite na dva dela: enega z oznako »Veseli planet« in drugega z oznako »Žalosten planet«. Otrokom dajte slike iz revij, ki prikazujejo različne okoljske prizore (npr. čiste reke, smetenje, recikliranje, krčenje gozdov). Otroci naj izrežejo slike in naredijo kolaž.

IZVEDBA

Praznujte prispevke vsakega otroka z besedno pohvalo, nalepkami ali razstavo njihovega dela.

Viri

Knjige:

- C. Philip (2023). Bodi eko. Knjiga: moja prva knjiga o recikliranju.
- J. French (2020). Planet brez odpadkov.

Korak za korakom

4 Vloga čebel

Spoznajte življenje čebel in njihov pomen. Pokažite slike ali kratek video o čebelah, njihovi vlogi pri opraševanju in njihov prispevek k ekosistemu.

Izdelajte čebele iz recikliranih materialov:

- Otrokom zagotovite reciklirane materiale in umetniške pripomočke za ustvarjanje lastnih čebel.
- Pokažite jim, kako uporabiti zamaške steklenic za telo čebele, ščetke za tipalke in mrežaste oči.
- Otrokom pomagajte pri sestavljanju njihovih čebel z lepilom in drugimi materiali.
- Spodbujajte jih, da so ustvarjalni in svojim čebelicam dodajo svojo osebno noto.

5 Rastline in narava

Spoznajte različne dele rastlin:

- Pokažite slike ali grafike rastlin, ki poudarjajo različne dele (korenine, steblo, liste, cvetove).
- Pogovorite se o vlogi vsakega dela: korenine (vsrkavajo vodo in hranila), steblo (podpira rastlino), listi (fotosinteza) in cvetovi (razmnoževanje).

Ustvarite rastlinsko uganko:

- Vsakemu otroku dajte šablono kosov sestavljanke, izrezano iz kartona.
- Otroci naj pobarvajo in označijo vsak del rastline na koščkih sestavljanke.
- Pomagajte jim pri sestavljanju sestavljanke na kos recikliranega papirja ali kartona in prilepite dele na svoje mesto.
- Spodbujajte jih, naj svoji uganki dodajo risbe korenin, stebel, listov in cvetov.

Peljite otroke v naravo, kjer skupaj posejete nekaj semen.

IZVEDBA

Dejavnosti povežite z vsakdanjim življenjem otrok.

Viri

knjiga:

E. Hasler (1987). Mesto cvetja.

Citat:

Ena tona recikliranega papirja reši 17 dreves.

- The World Counts

Korak za korakom

6 Ziveti v naši sosesčini

Preberite zgodbo o soseski in skupnosti, kot je »Mesto cvetja« Eveline Hasler.

Narišite in zgradite sanjsko igrišče z modelirno maso in recikliranimi materiali.

Spodbujajte otroke, naj vključijo elemente, ki spodbujajo trajnostnost, kot so zabojniki za recikliranje ali skupni vrtovi. Otroci naj uporabljajo modelirno maso za ustvarjanje majhnih figur ali predmetov in lesene palice za strukture, kot so gugalnice ali tobogani.

7 Opazovanje narave

V parku opazujte in ustvarjajte ulično umetnost.

Vključite se v dejavnosti opazovanja narave.

Odpeljite otroke na varno območje, kjer lahko uporabljajo kredo.

Spodbujajte jih, naj ustvarijo velike risbe rastlin, živali in žuželk, ki so jih opazovali med sprehodom.

8 Recikliranje in ravnanje z odpadki

Preberite knjigo o sortitranju smeti. Po zgodbi prosite otroke, naj povedo, kaj so se naučili in kakšna so njihova občutja v zvezi z recikliranjem. Pojasnite postopek zbiranja odpadkov iz gospodinjestev ter njihov odvoz v reciklažne centre ali na odlagališča. Pogovorite se o koristih recikliranja za okolje, kot je zmanjšanje odpadkov in ohranjanje virov.

Izvedite dejavnost recikliranja z uporabo različnih zabojnikov:

- Otrokom zagotovite različne koše ali zabojnike, označene za različne vrste recikliranih materialov (plastika, papir, kovina itd.).
- Z umetniškimi pripomočki naj okrasijo zabojnike.
- Spodbujajte jih, naj dodajo simbole ali risbe, ki predstavljajo vrsto materiala, za katerega je posamezen zabojnik.
- Na mizo ali tla razprostrite zbirko recikliranih materialov (plastenke, papir, karton, pločevinke).
- Otroci naj izmenoma razvrščajo predmete v prave koše in se pogovorijo, zakaj vsak predmet sodi v določen koš.

IZVEDBA

Gibanje in telesna dejavnost krepi učenje.

Viri

- Rekli:

Najboljši čas za sajenje drevesa je bil pred 20 leti. Drugi najboljši čas je zdaj.

Planeta ne podedujemo od prednikov; izposodimo si ga od naših otrok.

Korak za korakom

9 Superjunaška dejanja

Dokončajte dnevnik:

- Otrokom razdelite njihove trajnostne dnevnike iz prejšnjih srečanj.
- Pustite jim čas, da dodajo zadnje poteze, risbe ali vnose, povezane s tem, kar so se naučili o trajnostnosti.
- Skupini lahko pokažejo svoje priljubljene strani.

Igrajte igre superjunakov, kjer otroci izberejo akcijo za zaščito planeta:

- Štafeta superjunakov: pripravite štafetno dirko, kjer otroci na vsaki postaji izvajajo različna dejanja superjunakov (npr. pobirajo smeti, razvrščajo odpadke, zalivajo rastline). Otroke razdelite v ekipe in jim dovolite, da tečejo med postajami in čim hitreje dokončajo dejanja.
- Zaobljuba superjunaka: Vsak otrok naj stoji pred skupino in se kot superjunak zaveže k enemu dejanju za zaščito planeta. Zabeležite njihove obljube na plakat.

Ustvarite maske superjunakov:

- Otrokom dajte recikliran karton ali papir za ustvarjanje mask superjunakov.
- Z umetniškimi pripomočki naj okrasijo svoje maske z barvami, vzorci in simboli superjunakov.
- Pomagajte jim pritrditi elastične trakove ali vrvice na njihove maske, da jih bodo lahko nosili.
- Dodajo lahko nalepke superjunakov ali okraske, da bodo njihove maske edinstvene.

10 Priprava razstave

Pripravite gradivo za razstavo.

Ustvarite barvite odtise rok in velik plakat za družine.

Povabite družine, da si ogledajo delo otrok in se pogovorijo o njihovem učenju.

BODIMO GLASNI

Anita Hegedüs in Esther Karner, vrtec Schmetterling, Dunaj, Avstrija

Kratek pregled

Ta dejavnost opisuje celosten tedenski okoljski program za otroke v vrtcu, ki vključuje ustvarjalna dela, praktične dejavnosti in sodelovanje skupnosti. Aktivnosti so namenjene vzgajanju okoljske zavesti in trajnostnih praks pri otrocih ter spodbujanju aktivnega sodelovanja tako otrok kot njihovih staršev.

Ključne besede: okoljska ozaveščenost, vključevanje skupnosti, predstavitev, varstvo okolja, recikliranje, ponovna uporaba

Materiali

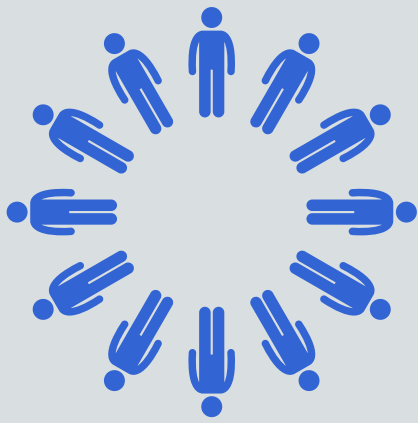
- Reciklirani materiali (karton, lesene palice, stare igrače, škatle za čevlje)
- Likovne potrebščine (barve, flomastri, lepilo, škarje)
- Vrtno orodje, semena
- Kolesa in orodja za popravilo
- Anketni obrazci
- Plakati in majice za proteste
- Glasbila
- Materiali za gradnjo mlinov na veter
- Kuhinjski pripomočki za hladne obroke

Trajanje

- 1 teden

Učni cilji

- 1 Razviti razumevanje ohranjanja okolja in trajnostnosti.
- 2 Spodbuditi ustvarjalnost z dejavnostmi predelave in recikliranja.
- 3 Privzgojiti navade zmanjševanja porabe, ponovne uporabe in recikliranja v vsakdanjem življenju.
- 4 Spodbujati vključevanje skupnosti in timsko delo pri učenju o trajnostnosti.
- 5 Izboljšati veščine kritičnega mišljenja in reševanja problemov prek praktičnega dela.

IZVEDBA

Vključite otroke, starše in širšo skupnost.

GreenComp

- Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

1 **Ponedeljek: Ustvarjalnost**

Jutranji krog: Predstavite temo okoljske ozaveščenosti.

Dejavnost: Ustvarite plakate in majice z okoljskimi sporočili.

Pesmi: Otroke naučite pesmi o okolju.

Umetnost: uporabite reciklirane materiale za ustvarjanje umetnin.

Razprava: Pogovor o pomenu varovanja okolja.

2 **Torek: Predelava in recikliranje**

Dejavnost: Organizirajte delavnico predelave in ponovne uporabe, kjer otroci ustvarjajo nove predmete iz starih materialov (npr. izdelava knjižne police iz stare kitare).

Ustvarjalno delo: Ustvarite okraske iz neuporabljenih materialov.

Bazar: Pripravite predmete za petkov bazar.

3 **Sreda: Cistilna akcija**

Dejavnost: Starši in otroci v vrtec pripeljejo kolesa, da jih skupaj popravimo in očistimo.

Čiščenje okolice: Določite skupine za čiščenje določenih območij okoli vrtca.

Razvrščanje: Zberite in razvrstite smeti na tiste, ki jih je mogoče reciklirati, in tiste, ki jih ni mogoče reciklirati.

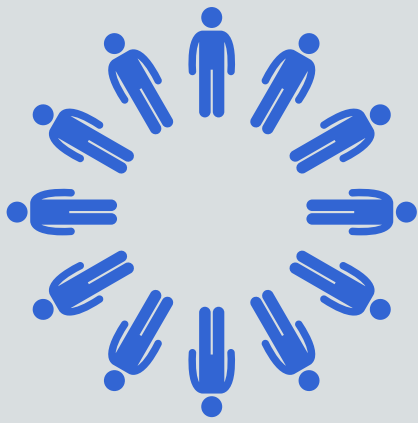
Interaktivno učenje: Pogovorite se o vplivu odpadkov na okolje in o tem, kako recikliranje pomaga.

4 **Cetrtek: Dvakrat razmisli**

Prevoz: Spodbudite družine, da uporabijo javni prevoz ali gredo v vrtec peš. Z anketo ugotovite, kako so družine prispele v vrtec.

Varčevanje z energijo: preživite dan v vrtcu brez porabe električne energije; pripravite hladne jedi.

Znanstveni projekt: Gradite mline na veter in avtomobile, ki jih poganja vetrna energija.

IZVEDBA

Z okoljskim tednom otroci izkusijo, kako njihova dejanja vplivajo na okolje.

Viri

- [Okoljski teden v slikah](#)

Knjige:

S. Emmons (2023).
Prečudovita zemlja.

T. Hribar (2022). Hrana ni za tjavendan: zgodba o tem, zakaj je pomembno, da ne zavržemo hrane.

K. Daynes (2022).
Pomagajmo čebelam.

K. Daynes (2022).
Pomagajmo severnim medvedom.

A. James & P. Allen (2017). See Inside Energy.

Korak za korakom

5 Petek: Okoljski protest

Priprava: Dokončajte plakate in majice za predstavitev.

Protest: Otroci in starši protestirjo za boljšo skrb za okolje, nosijo plakate in pojejo pesmi.

Bazar: priredite bazar za prodajo predelanih in recikliranih predmetov, ustvarjenih med tednom.

Igre in dejavnosti: na vrtu postavite postaje z igrami, ki se osredotočajo na trajnostnost, kot sta razvrščanje smeti in sejanje semen.

6 Nadaljnje dejavnosti

Tedenski izleti: Organizirajte tedenske izlete na različne lokacije v naravi ali učne poti.

Vrtnarjenje: Vzdržujte vrt, kjer lahko otroci sadijo in skrbijo za različne vrste rastlin.

Stalno učenje: V dnevne dejavnosti vključite knjige in vire o okolju.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

MESEC BREZ IGRAČ

Mojca Krajšek, vrtec Dobrna, Dobrna, Slovenia

Kratek pregled

Z odstranitvijo običajnih igrač iz učilnice otroke spodbujamo k raziskovanju, ustvarjanju in učenju z uporabo naravnih in recikliranih materialov. Ta pristop otrokom prek praktičnega učenja in domiselne igre pomaga bolje razumeti pomen trajnostnosti, zmanjševanja odpadkov in recikliranja.

Ključne besede: recikliranje, naravni materiali, domišljajska igra, zmanjševanje količine odpadkov, okoljska ozaveščenost.

Materiali

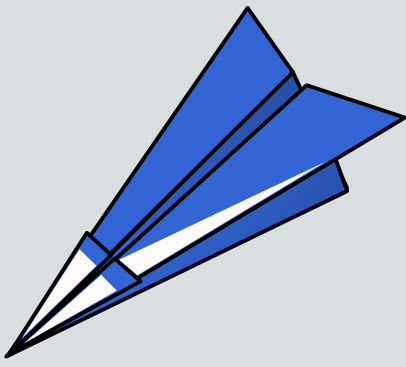
- Reciklirani materiali (karton, plastenke, gumbi, ostanki blaga)
- Naravni materiali (palčke, listi, kamenčki, semena)
- Likovne potrebščine
- Vizualni pripomočki
- Posode za sortiranje
- Osnovno orodje (kladiva, žablji, vrvice)
- Vrtnarski pripomočki (semena, zemlja, lonci)
- Knjige in lutke za pripovedovanje

Trajanje

- 1 mesec z dnevnimi aktivnostmi in tedenskimi temami.

Učni cilji

- 1 Spodbuditi otroke, da uporabijo svojo ustvarjalnost za izdelavo igrač in predmetov za igro iz naravnih in recikliranih materialov.
- 2 Razviti veščine reševanja problemov z ustvarjanjem in igranjem z netipičnimi materiali.
- 3 Privzgojiti navade zmanjševanja porabe, ponovne uporabe in recikliranja v vsakdanjem življenju.
- 4 Izboljšati socialno interakcijo in timsko delo, ko otroci sodelujejo pri projektih in igrah.
- 5 Ustvariti čutne izkušnje z uporabo različnih naravnih materialov.

IZVEDBA

Dnevne dejavnosti in tedenske teme poskrbijo, da otroci sodelujejo in se učijo.

GreenComp

- Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

- 1 Uvod: 1. dan**

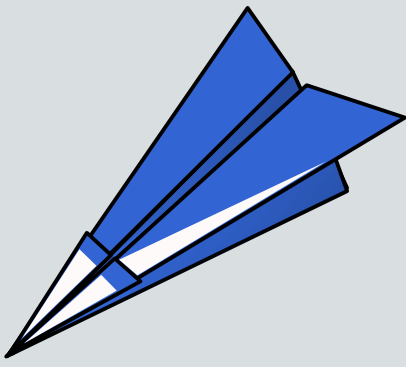
Z otroki se pogovorite, kaj je mesec brez igrač in zakaj je pomemben.
Pokažite videoposnetke in slike o odpadkih, recikliranju in trajnostnosti.
Pojasnite cilje in kaj se bo dogajalo ves mesec.
- 2 Zbiranje gradiva: 2.–3. dan**

Otroke prosite, naj od doma prinesejo naravne materiale, ki jih je mogoče reciklirati.
Organizirajte materiale v kategorije, da jih boste med izvedbo aktivnosti lažje našli.
- 3 Ustvarjanje igrač in iger: 1. teden**

Spodbudite otroke, da iz zbranih materialov ustvarijo svoje najljubše igrače.
Poskrbite za vodenje in podporo, ko raziskujejo različne načine izdelave igrač.
- 4 Didaktične igre in učni pripomočki: 2. teden**

Uvedite didaktične igre iz recikliranih materialov (npr. igre razvrščanja, igre povezovanja).
Uporabite te igre za učenje pojmov, kot so števila, oblike in barve:

 - S pomočjo kartonskih kosov pomagajte otrokom sestaviti niz domin s številkami in pripadajočimi pikami. Vodite jih pri okraševanju in oštevilčevanju vsakega kosa domin. Pojasnite, kako igrati domine, povezovati številke s številkami ali pike s pikami.
 - Otrokom pomagajte izrezati različne oblike (kroge, kvadrate, trikotnike) iz kartona. Vodite otroke pri barvanju in okraševanju njihovih oblik. Otroci naj povežejo izrezane oblike z oblikami na tabli. S prsti lahko narišejo oblike.
 - Uporabite pokrovčke steklenic ali majhne posodice ter barvo ali flomastre. Pomagajte otrokom pobarvati vsak pokrovček ali posodico z drugo barvo. Pripravite sortirno ploščo z barvno označenimi razdelki ali območji. Otroci naj pokrovčke ali posodice razvrščajo po barvah.

IZVEDBA

S praktičnim delom otroci razvijejo globlje razumevanje recikliranja in ponovne uporabe.

Viri

- [Vodnik po čutni poti \(v angleščini\)](#)

Korak za korakom

5 Umetnost in pripovedovanje: 3. teden

Vključite otroke v ustvarjanje umetniških projektov z uporabo naravnih in recikliranih materialov.

Uporabite knjige in lutke za pripovedovanje zgodb o okoljskih temah.

Otroci naj izdelajo svoje lutke in kostume za igranje vlog.

Naučite otroke, kako uporabiti kartonske škatle in cevi za ustvarjanje avtomobilov, tovornjakov in majhnih hiš.

Pomagajte pri rezanju in sestavljanju kosov ter spodbujajte otroke, da svoje stvaritve okrasijo s flomastri in nalepkami. Razpravljajte o različnih vrstah vozil in zgradb, da navdihnete raznolike stvaritve.

6 Čutne poti: 4. teden

Ustvarite čutne poti in otroke spodbujajte k raziskovanju različnih tekstur in materialov:

- Načrtovanje: Otrokom priskrbite papir in flomastre, da narišejo svoje ideje za čutno pot. Pogovorite se o zaporedju tekstur in materialov, ki jih želite vključiti. Dodelite različne odseke poti majhnim skupinam otrok, da jih načrtujejo in izdelajo.
- Izdelava plošč s teksturo: Priskrbite preproge ali velike kose kartona kot podlago za vsak del poti. Pomagajte otrokom prilepiti ali nalepiti različne materiale na podlago, da ustvarijo plošče s teksturo.
- Primeri plošč: – Mehke texture: ostanki blaga, bombažne kroglice, trava. – Grobe texture: brusni papir, lubje, kamni. – Mehurčkaste texture: folija z mehurčki, modelirna masa. – Naravne texture: listi, storži, zemlja. Spodbujajte otroke, da okrasijo plošče z barvami in flomastri. Skupine zamenjajte.
- Plošče s teksturo razporedite na določeno mesto v učilnici ali na prostem. Uporabite trak ali lepilo, da pritrdite plošče na svoje mesto in ustvarite neprekinjeno pot. Otroke vodite skozi pot in jih spodbujajte, da opišejo, kaj čutijo ob posameznih teksturah.

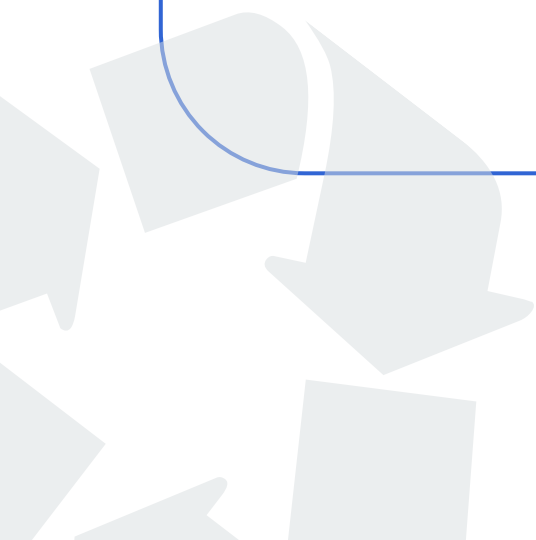
MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

DNEVI OZAVEŠČANJA

Mónika Sári, Montessori vrtec Angolpalánta, Fót, Madžarska

Kratek pregled

Ta načrt je zasnovan tako, da mlade učence seznanijo s konceptoma trajnosti in ohranjanja okolja s praznovanjem treh posebnih dni: evropski teden mobilnosti v septembru, svetovni dan Zemlje v aprilu in svetovni dan voda v marcu. Otroci se učijo varovanja okolja, pametne rabe virov in razumevanja medsebojne povezanosti vseh živih bitij.

Ključne besede: mobilnost, varčevanje z vodo, obnovljivi viri, onesnaževanje, narava

Materiali

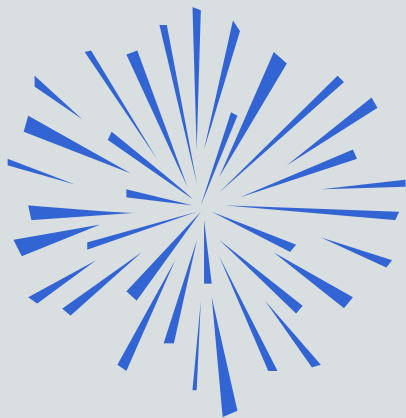
- Kolesa, skiroji in pripomočki za okrasitev (dan mobilnosti)
- Slike živali, plišaste igrače in resnične živali (dan Zemlje)
- Učni pripomočki, povezani z vodo, reciklirani materiali za čolne (dan voda)
- Vrtno orodje, semena, zalivalke
- Likovne potrebščine: glina, listi, kamni, barve

Trajanje

- Dnevne dejavnosti trajajo 1 do 2 uri. Lahko pa jih razširimo na cel teden.

Učni cilji

- 1 Razviti razumevanje trajnosti.
- 2 Spoznati različne načine prevoza in njihov vpliv na okolje.
- 3 Razumeti pomen dneva Zemlje in načine za zaščito našega planeta.
- 4 Prepoznati pomen varčevanja z vodo in se naučiti varčevanja z vodo.
- 5 Spodbuditi občutek odgovornosti in skrbi za okolje.

IZVEDBA

Dnevne dejavnosti in tedenske teme poskrbijo, da otroci sodelujejo in se učijo.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

- 1 Dan / teden mobilnosti**

Obvestite starše o dnevu mobilnosti in jih spodbudite, da pomagajo otrokom okrasiti njihova kolesa ali skiroje.

Pogovorite se z otroki, zakaj je uporaba javnega prevoza, kolesa ali hoje boljša za okolje.

Organizirajte okrašeno parado koles in skirojev na dvorišču vrtca.

Z vizualnimi pripomočki pokažite različne načine prevoza in razpravljajte o njihovem vplivu na okolje.

Pripovedujte o različnih načinih prevoza in njihovih vplivih na okolje.

Otroke spodbudite, da povedo svoje misli o tem, kako lahko zmanjšajo uporabo avtomobila.
- 2 Svetovni dan Zemlje**

Dogovorite se za obisk strokovnjaka za živali ali starša s hišnimi ljubljenci.

Pojasnite pomen svetovnega dneva Zemlje in kaj pomeni varovati naš planet.

Otrokom omogočite stik s pravo živaljo, ki jo prinesejo v učilnico.

Pojdite na sprehod v naravo do bližnjega gozda ali parka. Uporabite vizualne pripomočke za prepoznavanje rastlin in živali.

Vsak otrok na vrt posadi cvetlico ali drevo in ga označi s svojim imenom.

Ustvarite umetniške projekte na temo narave z uporabo gline, kamnov in listov.
- 3 Svetovni dan voda**

Zberite reciklirane materiale za izdelavo čolnov.

Pogovorite se, od kod prihaja voda in zakaj je bistvena za življenje.

Otroke naučite, kako varčevati z vodo (npr. zapiranje pipe med umivanjem zob).

Izdelajte čolne iz recikliranih materialov in jih preizkusite v nadzorovanem vodnem okolju.

Obiščite bližnjo reko ali jezero in opazujte vodno življenje.

Otroci naj oblečejo modre majice, ki simbolizirajo vodo, in se pogovorite o njenem pomenu.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

ZAKAJ ZEMLJA JOČE?

Orinta Laureckienė in Vaida Klimavičienė, vrtec Ziedelis, Siauliu, Litva

Kratek pregled

Namen tega načrta je poučiti otroke o okoljskih izzivih, s katerimi se sooča naš planet, in o tem, kako lahko prispevajo k njegovi zaščiti. Projekt »Zakaj Zemlja joče?« vključuje razprave, videoposnetke, praktične dejavnosti, pripovedovanje zgodb in interaktivne igre. Vse aktivnosti so povezane z onesnaževanjem, recikliranjem in trajnostnim razvojem.

Ključne besede: onesnaževanje, recikliranje, učinek tople grede, varstvo okolja, ravnanje z odpadki

Materiali

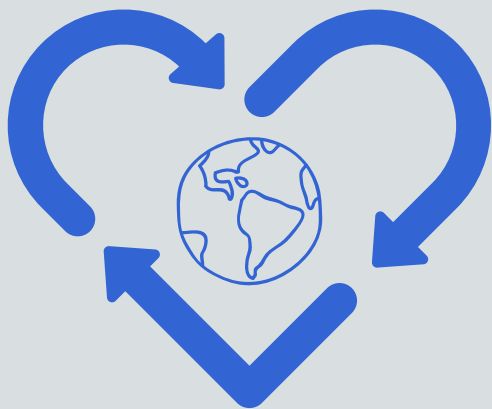
- Model Zemlje
- Video posnetki o učinku tople grede in recikliranju
- 2 kozarca
- 2 termometra
- Koši za ločevanje odpadkov
- Materiali za recikliranje
- Tablice ali računalniki za interaktivne igre
- Aplikacija ChatterPix Kids
- Kahoot
- Likovne potrebščine (flomastri, škarje, lepilo, gumbi)
- Nakupovalne vrečke za večkratno uporabo
- Rabljene majice in čevlji
- Platno in projektor za video predstavitev

Trajanje

- Pribl. 4 ure, razporejene na več dni.

Učni cilji

- 1 Razumeti vzroke in posledice degradacije okolja, kot je učinek tople grede.
- 2 Spoznati pomen recikliranja in kako pravilno ločevati odpadke.
- 3 Razviti sposobnosti kritičnega mišljenja v zvezi z okoljskimi vprašanji.
- 4 Spodbuditi sodelovanje v lokalnih akcijah recikliranja in dejavnostih lokalne skupnosti za trajnostnost.
- 5 Krepiti ustvarjalnost z materiali, ki jih je mogoče reciklirati.

IZVEDBA

Otrokom ponudite različne vrste učenja o isti temi.

GreenComp

- Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti
- Zamišljanje trajnostnih prihodnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

1 Uvod: 20 min

Predstavite »jokajoč« model Zemlje in otroke vprašajte, zakaj mislijo, da Zemlja joče. Pokažite izobraževalni video o učinku tople grede. Spregovorite o načinih za zaščito okolja, pri čemer poudarite pomen zmanjševanja onesnaževanja in ohranjanja virov.

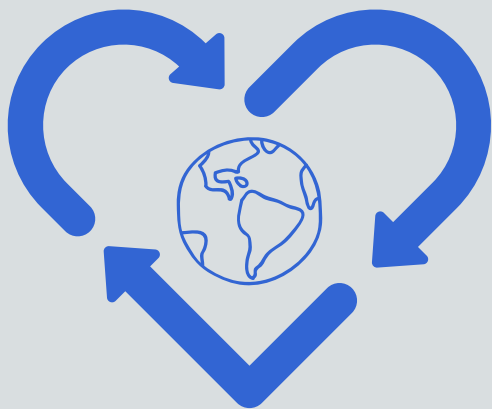
2 Poskus učinka tople grede: 30 min

Izvedite preprost poskus, ki pokaže, da je zrak v zaprtem kozarcu toplejši, kar ponazarja učinek tople grede:

- Otroke zberite okoli mize, kjer lahko jasno vidijo materiale.
- Pokažite jim dva steklena kozarca in termometre. Pojasnite, da bo en kozarec odprt, drugi pa zaprt, da vidite razliko v temperaturi.
- V vsak kozarec postavite termometer in pritrdite pokrov na enega od kozarcev, drugega pustite odprtega.
- Oba kozarca postavite na sončno mesto, kjer bosta deležna enake količine sončne svetlobe.
- Otroke povabite, naj napovedo, kateri kozarec se bo segrel in zakaj.
- Medtem ko čakate, da se temperatura dvigne (približno 10 minut), vključite otroke v pogovor o tem, zakaj mislijo, da bi se lahko zaprt kozarec segrel. Povežite to z učinkom tople grede, kjer »zaprt kozarec« predstavlja zemeljsko ozračje, ki zadržuje toploto.
- Po 10 minutah preverite temperaturo v obeh kozarcih. Temperature zapišite na list papirja, ki ga bodo vsi videli.
- Pogovorite se o rezultatih in jih povežite s širšo tematiko globalnega segrevanja.

3 Izobraževalna igra o recikliranju: 30 min

Pokažite video »Sort Smart & Recycling Right«. Organizirajte igro, kjer otroci razvrščajo različne predmete v ustrezne zabojnike za recikliranje. Pogovorite se o pomenu recikliranja in vplivu odpadkov na okolje.

IZVEDBA

V poučevanje vključite raznolike dejavnosti za stalno varstvo okolja.

Viri

[ChatterPix Kids: Model jokajoče Zemlje in animirane govoreče slike o recikliranju](#)

[Kapljica in Listek raziskujeta: Kam gredo odpadki, ko jih odvržemo.](#)

Korak za korakom

- 4 Ločevanje odpadkov: 30 min**

Naučite otroke, kako ločevati odpadke v različne kategorije.
Z zabojniki vadite razvrščanje materialov, ki jih je mogoče reciklirati.
Z aplikacijo ChatterPix Kids ustvarite animirane govoreče slike o recikliranju.
- 5 Lokalni programi recikliranja: 30 min**

Predstavite lokalne programe recikliranja in pojasnite, kako se lahko družine vključijo v te programe.
Spodbujajte otroke, da od doma prinesejo materiale za aktivnost recikliranja v vrtcu.
- 6 Od smeti do zaklada: 40 min**

Izvedite umetniške projekte, kjer otroci ustvarjajo nove predmete iz materialov, ki jih je mogoče reciklirati, na primer izdelava nakupovalnih vrečk za večkratno uporabo iz starih majic:

 - Vsakemu otroku dajte staro majico s kratkimi rokavi in škarje. Pokažite jim, kako odrezati rokave majice, da bodo oblikovali ročaje torbe.
 - Naročite jim, naj izrežejo vratni izrez, da ustvarijo odprtino na vrhu torbe.
 - Majico obrnite navzven. Otrokom pokažite, kako zavezati spodnji del majice, da ustvarite spodnji del torbe.
 - Vrečko znova obrnite na desno stran. Otroci naj okrasijo svoje torbe s flomastri za blago, barvami, gumbi, trakovi in našitki.
- 7 Igra resnično ali napačno: 20 min**

Igrajte igro Kahoot, kjer otroci odgovarjajo na vprašanja o zmanjševanju onesnaževanja in varovanju Zemlje.
- 8 Dan brez nakupov: 30 min**

Praznujte dan brez nakupov (24. november) z izmenjavo igrač in drugih predmetov, ki jih otroci ne uporabljajo več.
Pogovorite se o prednostih ponovne uporabe in skupne rabe namesto nakupa novih predmetov.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

PLASTIČNI ODPADKI Z DEJAVNOSTMI STEAM

Artemis Papadimitriou, vrtec Stefanovouno, Galanovrisi, Grčija

Kratek pregled

Te dejavnosti so namenjene poučevanju otrok o vplivu plastičnih vrečk na okolje in o tem, kako lahko prispevajo k prizadevanjem za trajnostnost. Z robotiko, tehniko, matematiko in umetnostjo bodo otroci raziskovali lastnosti plastike, razumeli njene učinke na okolje in se naučili načinov za zmanjševanje količine plastičnih odpadkov.

Ključne besede: plastični odpadki, recikliranje, STEAM, kritično mišljenje, raziskovalno učenje

Materiali

- Prosojna skleda
- Kosi plastične vrečke
- Merilni trak
- Plastične vrečke
- Škarje
- Trakovi
- Umetniške slike
- Izobraževalni robot Bee Bot
- Živali iz plastike ali papirja
- Slika Pieta Mondriana (1930): »Kompozicija z rdečo, modro in rumeno«

Trajanje

- 1 teden
- Dejavnosti razdelite na več dni, da bo motivacija otrok konstantno visoka.

Učni cilji

- 1 Razumeti lastnosti in vpliv plastičnih vrečk na okolje.
- 2 Predstaviti osnovne koncepte STEAM v okviru okoljske vzgoje.
- 3 Razviti kritično mišljenje, veščine reševanja problemov in ustvarjalnost.
- 4 Spodbuditi pozitiven odnos in vedenje do okolja.
- 5 Krepite timsko delo in sodelovalno učenje.

IZVEDBA

Vključite več predmetov in razvijajte celostno razumevanje trajnostnosti.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti
- Zamišljanje trajnostnih prihodnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

1 Uvod: 30 min

Otrokom preberite knjigo »Potovanje male plastične vrečke«.

Pogovorite se o potovanju in vplivu plastičnih vrečk na okolje.

Otroci naj narišejo vrečkino potovanje.

2 Znanost: poskus s plastičnimi vrečkami: 30 min

Otroke prosite, da napovejo, kaj se zgodi s plastičnimi vrečkami v vodi:

- Kakšne so značilnosti in lastnosti plastičnih vrečk?
- Kako vzdržljive so?
- Kolikšna je njihova teža?
- Kaj se zgodi, če se znajdejo v vodi?
- Ali jih je mogoče reciklirati?
- Zakaj so škodljive za okolje?

Izvedite poskus tako, da v vodo postavite različne kose plastičnih vrečk in opazujte, ali lebdijo ali potonejo.

Če želite preizkusiti vzdržljivost plastičnih vrečk, pustite kos vrečke v vodi in jo opazujte vsak dan v obdobju dveh tednov.

Zapišite opažanja in razpravljajte o vzdržljivosti in možnosti recikliranja plastičnih vrečk.

3 Tehnika: padalo iz plastične vrečke: 30 min

Pokažite slike Da Vincijevih letečih strojev.

Z otroki izdelajte padala s pomočjo plastičnih vrečk in trakov:

- Izrežite plastično vrečko: iz plastične vrečke izrežite kvadrat ali krog, da oblikujete kupolo padala.
- Pritrdite vrvice: odrežite štiri kose vrvice ali traku enake dolžine. Vsak kos prilepite na vogal ali rob plastičnega nadstreška.
- Povežite vrvice: zberite proste konce vrvic in jih povežite skupaj. Na zavezane konce pritrdite majhno utež.

Preizkusite padala in se pogovorite o tem, kako je mogoče plastiko ponovno uporabiti na kreativen način.

IZVEDBA

Vključite več predmetov in razvijajte celostno razumevanje trajnosti.

Viri

- M. Bonte (2015). **Potovanje male plastične vrečke.**
- [Video posnetek Potovanje male plastične vrečke.](#)

Korak za korakom

- 4 Matematika: ustvarjanje vzorcev: 30 min**
Predstavite Pieta Mondriana in njegov umetniški slog. Otroci naj ustvarijo lastne vzorce z izrezanimi kosi plastičnih vrečk na papirju. Pogovorite se o oblikah, barvah in vzorcih.
- 5 Tehnologija: izobraževalna robotika: 40 min**
Pojasnite problem plastičnih odpadkov v oceanu. Uporabite robota Bee Bot, da simulirate čistilno akcijo in reševanje rib, ujetih v plastiki. Programirajte Bee Bot za navigacijo po progi in razvijte osnovne veščine kodiranja: postavite puščice na stezo/morje, da Bee Bot najde pot do rib. Nato na list papirja napišite kodo poti s puščicami. Nazadnje pritisnite gumbe, da Bee Bot začne potovanje.
- 6 Umetnost: oblikovanje ekološkega plakata: 40 min**
Razmislite o idejah za ekološko sporočilo o zmanjšanju uporabe plastike. Otroke razdelite v skupine, da ustvarijo risbe, napišejo sporočila in strnejo informacije. Sestavite plakat in ga razstavite zunaj učilnice.

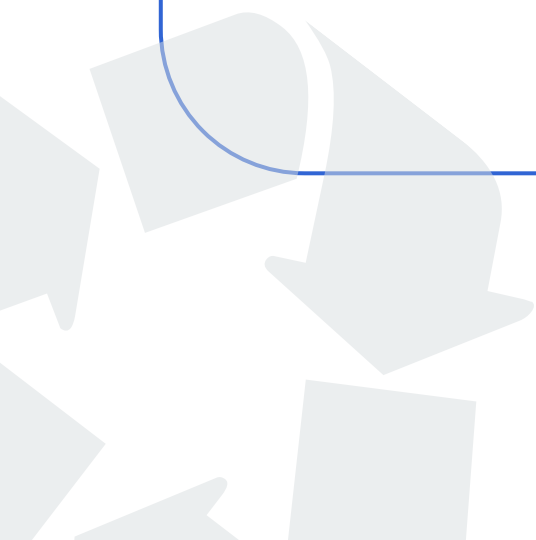
MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

POSKUS TALJENJA LEDU

Irena Godnič in Barbara Stožir Curk, vrtec Solkan, Solkan, Slovenia

Kratek pregled

Ta dejavnost otroke seznanja s tematiko taljenja ledu in njegovimi učinki na okolje, s posebnim poudarkom na polarnih regijah. Dejavnost je primerna za otroke v starostnem obdobju od 3 do 5 let. S praktičnim eksperimentom otroci raziskujejo razlike v taljenju ledu na Antarktiki in na Arktiki ter razumejo vpliv na živali in življenje ljudi.

Ključne besede: podnebne spremembe, hipoteza, opazovanje, taljenje ledu, okolje

Materiali

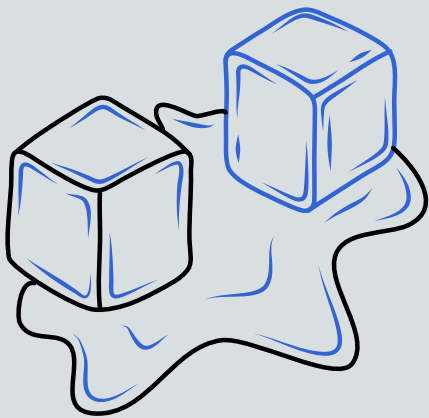
- Dve stekleni posodi
- 0,5 litra hladne vode
- Temno moder in bel plastelin
- Alkoholni marker
- Majhna zajemalka za merjenje
- Ledene kocke – navadne ali v obliki dreves
- Ura
- Papir za beleženje opazovanj

Trajanje

- 90 min

Učni cilji

- 1 Razumeti osnovne značilnosti polarnih območij in učinek taljenja ledu.
- 2 Naučiti se znanstvene metode: hipoteza, eksperiment, opazovanje rezultatov in oblikovanje zaključkov.
- 3 Razviti sposobnost kritičnega mišljenja, predvidevanja in opazovanja.
- 4 Spodbuditi zavedanje o podnebnih spremembah in vplivih podnebnih sprememb na živali in njihov življenjski prostor.

IZVEDBA

Hipoteza, poskus, opazovanje rezultatov in sklepanje.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Zamišljanje trajnostnih prihodnosti

Korak za korakom

- 1 Uvod: 10 min**

Začnite s prikazom videoposnetkov in slik Antarktike in Arktike. Pogovorite se o živalih in okolju v teh območjih.

Postavljajte vprašanja, da ocenite obstoječe znanje otrok o ledu in polarnih območjih.
- 2 Oblikovanje hipotez: 5 min**

Otrokom predstavite raziskovalna vprašanja:

 - Kako se topi led na obeh polih?
 - Zakaj se led na enem polu stopi hitreje kot na drugem?
 - Kako taljenje ledu vpliva na živali in ljudi?

Pomagajte otrokom oblikovati preproste hipoteze, kot so:

 - Led se na Arktiki topi hitreje.
 - Živali na Antarktiki bodo izgubljale domove počasneje kot na Arktiki.
- 3 Priprava poskusa: 10 min**

Otroke razdelite v majhne skupine.

V prvi stekleni posodi ustvarite »zemeljsko« osnovo s plastelinom, ki predstavlja Antarktiko.

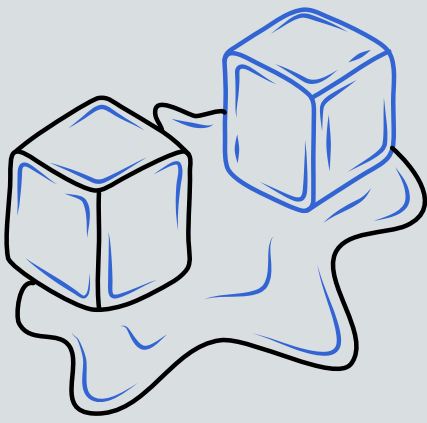
Nalijte štiri merice vode in v posodo položite štiri kocke ledu. Z alkoholnim markerjem označite nivo vode.

V drugo stekleno posodo nalijte štiri merice vode in položite štiri kocke ledu brez podlage iz plastelina. Označite nivo vode.
- 4 Izvedba poskusa: 30 min**

Nastavite uro in opazujte posode v intervalih po 10 in 30 minut.

Otroci naj opazujejo spremembe v vodnih gladinah in taljenje ledu.

Pogovorite se o opažanjih v vsakem intervalu.

IZVEDBA

Hipoteza, poskus, opazovanje rezultatov in sklepanje.

Viri

- sciencebuddies.org

Korak za korakom

- 5 Zapis in primerjava rezultatov: 10 min**

Primerjajte nivo vode v obeh posodah. Pogovorite se, kateri led se je hitreje stopil in zakaj. Opažanja povežite z resničnim svetom in razložite, kako se led tali drugače v polarnih regijah.
- 6 Oblikovanje zaključkov: 5 min**

Z otroki povzemite ugotovitve. Potrdite ali zavrnite začetne hipoteze na podlagi opazovanj. Pogovorite se o pomenu razumevanja podnebnih sprememb in njihovih vplivov na okolje.
- 7 Razmislek in razprava: 10 min**

Skupinsko se pogovorite o tem, kaj so se naučili iz poskusa. Otroke spodbudite, da izrazijo svoje misli o tem, kako lahko taljenje ledu vpliva na življenje živali in ljudi. Vključite starše tako, da jim pokažete delo otrok in se pogovorite o tem, kako lahko tovrstno učenje podprejo tudi doma.
- 8 Možnost nadgradnje**

Sestavite modele ledenih gora z uporabo recikliranih materialov in simulirajte proces taljenja v enem tednu. Dnevno opazujte in beležite spremembe.

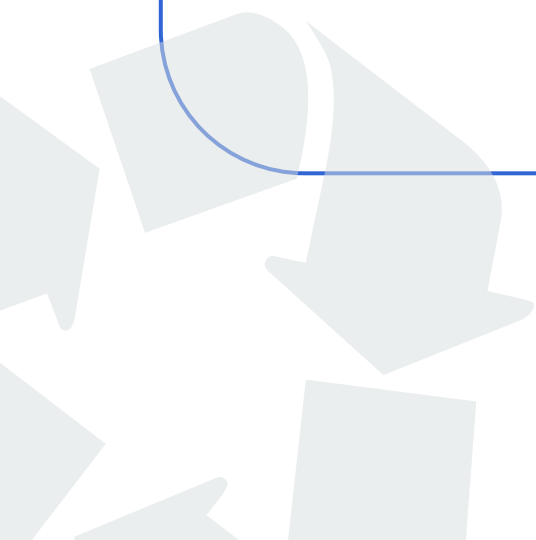
MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

VSE NAJBOLJŠE, VODA!

Laura Mihaela Fotin, vrtec št. 13, Alba Iulia, Romunija

Kratek pregled

Ta načrt vključuje raziskovanje vode skozi interaktivne aktivnosti, eksperimente in izobraževalne obiske. Dejavnost je del širše pobude v Romuniji z naslovom G.R.I.L. – Vrt sprostitev, miru in učenja.

Ključne besede: voda, trajnostnost, eksperiment, dež, ohranjanje

Materiali

- Posode različnih velikosti
- Voda
- Jedilna barva
- Ledene kocke
- Termometer
- Merilne posodice
- Reciklirani materiali za preprost vodni filter (pesek, gramoz, bombaž)

Trajanje

- 90 min,
- 2 uri za vsako ekskurzijo.

Učni cilji

- 1 Razumeti pomen vode v vsakdanjem življenju in okolju.
- 2 Raziskati lastnosti in stanja vode z znanstvenimi poskusi.
- 3 Spoznati vodni krog in vlogo dežja v naravi.
- 4 Odkriti, kako se voda uporablja pri vrtnarjenju in pomen trajnostnih praks.
- 5 Okrepiti zavest o recikliranju in prizadevanju za ohranjanje vode.

IZVEDBA

**Hipoteza, poskus,
opazovanje rezultatov
in sklepanje.**

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnosti

Korak za korakom

- 1 Uvod in glasbene igre: 30 min**

Predvajajte pesem o vodi v slovenskem jeziku. Pogovorite se o pomenu vode in prosite otroke, naj povedo svoje misli o vodi. Otroke vključite v pevske in plesne dejavnosti, ki posnemajo zvok in gibanje dežja.
- 2 Eksperimenti z vodo: 45 min**

Izvedite preproste poskuse za raziskovanje lastnosti vode:

 - Lebdenje in potopitev: uporabite različne predmete, da vidite, kaj plava na vodi in kaj se potopi.
 - Mešanje barv: vodi dodajte barvilo za živila in mešajte barve, da vidite spremembe.
 - Temperatura vode: uporabite termometer za merjenje temperature ledene vode, vode pri sobni temperaturi in tople vode.
 - Vodna stanja: pokažite vodo v trdnem (led), tekočem (voda) in plinastem (para) stanju.
- 3 Ekskurzije: po 2 uri**

Načrtujte različne terenske obiske, da raziščete vodo, na primer lokalno trajnostno naravnano tovarno, da vidite vlogo vode pri recikliranju. Obiščete lahko tudi lokalno občino, ki vam lahko razkaže vodovarstveno območje, da vidite postopek javne oskrbe s pitno vodo.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

GRADNJA MLINA NA VETER

Marijana Karapetrić, vrtec Maksimir, Zagreb, Hrvaška

Kratek pregled

V tej dejavnosti otroci raziskujejo trajnostno energijo, tako da iz vsakdanjih materialov zgradijo preprost mlin na veter. Spoznajo veter kot naravni pojav in načine njegove uporabe za proizvodnjo energije. Ta praktična dejavnost spodbuja radovednost, ustvarjalnost in osnovno razumevanje mehanske pretvorbe energije.

Ključne besede: vetrnica, vetrna energija, trajnostna energija, mehanska energija, dvžna sila

Materiali

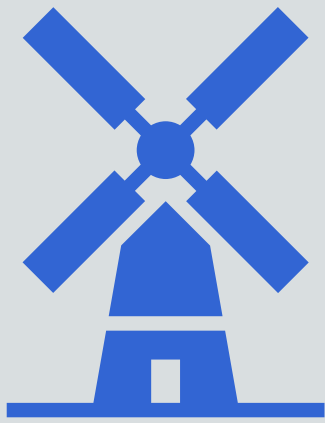
- Tulec od papirnatih brisač
- Dva tulca od toaletnega papirja
- Tri slamice
- Vatirana palčka za nos
- Kvadraten kos kartona za stojalo
- Lepilo
- Vrvica
- Majhna kartonska skodelica

Trajanje

- 90 min

Učni cilji

- 1 Razviti pozitiven odnos do naravnih virov energije.
- 2 Razumeti veter kot naravni pojav in njegov potencial za proizvodnjo energije.
- 3 Spoznati pretvorbo vetrne energije v mehansko delo.
- 4 Razvijati zavest o pomenu ohranjanja naravnih virov energije.

IZVEDBA

Združite praktično učenje z ustvarjalnim razmišljanjem.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Zamišljanje trajnostnih prihodnosti

Korak za korakom

- 1 Uvod: 10 min**

Začnite pogovor o vetru in njegovi energiji. Otroke vprašajte, ali so že kdaj videli mlin na veter in ali vedo, kaj počne.

Pojasnite, kako lahko veter izkoristimo za proizvodnjo energije in predstavite dejavnost izdelave vetrnice.
- 2 Izdelava baze vetrnice: 15 min**

Razdelite gradivo vsakemu otroku ali skupini. Prepričajte se, da imajo vse potrebne predmete. Vzemite kartonski tulec od papirnatih brisač in ga postavite pokonci kot glavni stolp mlina na veter. Pritrdite dva tulca od toaletnega papirja vodoravno na obe strani glavnega stolpa, da delujeta kot stabilizatorja.
- 3 Izdelava kril: 10 min**

Uporabite slamice, da naredite krila vetrnice. Na enem koncu jih povežite skupaj z vatirano palčko kot osrednjo osjo.

Prilepite krila vetrnice na vrh glavnega stolpa.
- 4 Izdelava dvižnega mehanizma: 10 min**

Na krila pritrdite kos vrvice in jo povežite z majhno kartonsko skodelico.

Pojasnite, da bo veter z obračanjem kril vetrnice, dvignil skodelico. Otroci bodo videli dvižno silo.
- 5 Postavitev stojala: 10 min**

Prilepite kvadratni kos kartona na dno glavnega stolpa, da ustvarite stabilno podlago za vetrnico. Tako bo vetrnica stala samostojno.
- 6 Testiranje in opazovanje: 20 min**

Vetrnice lahko postavite na prosto ali uporabite ventilator za simulacijo vetra v zaprtih prostorih. Opazujte, kako se krila obračajo in dvigujejo skodelico. Pogovorite se, kaj se dogaja in zakaj. Otroke spodbudite, naj povedo svoje misli o tem, kako je mogoče vetrno energijo uporabiti v resničnem življenju.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

IZDELAJMO RECIKLIRANI PAPIR

Dimitra Brella, vrtec št. 21 v Larisi, Larisa, Grčija

Kratek pregled

Namen te dejavnosti je naučiti otroke v vrtcu o pomenu recikliranja in okoljske trajnostnosti s pomočjo praktičnega projekta izdelave recikliranega papirja. Dejavnost vključuje sodelovalno učenje, eksperimentiranje in pripovedovanje zgodb.

Ključne besede: recikliranje, trajnostnost, pripovedovanje zgodb, besedišče, kritično mišljenje

Materiali

- Stari časopisi
- Vroča voda
- Tempera barva
- Cedilo
- Mešalnik
- Vedra
- Olje
- Instant škrob
- Trdno lepilo
- Sklede
- Čopiči in barve
- Fotografije materialov, ki jih je mogoče reciklirati
- Fotografije materialov, ki jih ni mogoče reciklirati
- Knjige in slike, povezane z recikliranjem

Trajanje

- 90 minut, razdeljenih na več dni, potrebnih za sušenje.

Učni cilji

- 1 Razumeti koncept recikliranja in zakaj je recikliranje pomembno za okolje.
- 2 Naučiti se izdelati recikliran papir iz starih časopisov.
- 3 Razviti občutek osebne odgovornosti do varovanja okolja.
- 4 Izboljšati fine motorične sposobnosti, slediti navodilom in dokončati projekt od začetka do konca.

IZVEDBA

Ustvarite nov, uporaben papir iz starih materialov.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

- 1 Uvod: 10 min**

Z otroki se pogovorite, kaj je recikliranje in zakaj je pomembno.
Pokažite fotografije materialov, ki jih je mogoče reciklirati, in materialov, ki jih ni mogoče reciklirati.
Predstavite projekt izdelave recikliranega papirja in na kratko razložite postopek.
- 2 Priprava: 15 min**

Otroci naj natrgajo stare časopise na majhne koščke.
Kose dajte v sklede z vročo vodo, da se namakajo.
- 3 Ustvarjanje papirne mase: 20 min**

Namočene kose papirja zmešajte v kašo.
S pomočjo cedila odcedite vodo iz pulpe.
Zmešajte 3 žlice olja in 3 žlice škroba, da postane kaša čista in bela.
Dodajte močno lepilo, da bo zmes dovolj čvrsta.
- 4 Oblikovanje papirja: 15 min**

Mešanico kaše razporedite na ravno površino, ki se ne oprijema (denimo pokrita miza) ali v model, če ga imate.
Maso enakomerno stisnite, da nastane tanka plast enakomerne debeline.
Papirna masa naj se približno štiri dni suši v toplem in suhem prostoru.
- 5 Slikarstvo in dekoracija: 30 min**

Ko se papirna masa posuši, naj otroci pobarvajo in okrasijo svoj reciklirani papir.
Spodbujajte jih, da naslikajo risbe ali vzorce, povezane z okoljem.
- 6 Pogovor in refleksija: 15 min**

Pogovorite se, kaj so se otroci naučili iz dejavnosti.
Primerjajte njihovo znanje pred aktivnostjo in po njej.
Spodbujajte jih, da izrazijo svoje mnenje o recikliranju in delijo svoje nove zamisli.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

KOMPOST V VRTCU

Orinta Laureckienė in Vaida Klimavičienė, vrtec Ziedelis, Siauliu, Litva

Kratek pregled

Namen te dejavnosti je otrokom v vrtcu predstaviti koncept kompostiranja. Skozi praktične dejavnosti in pogovore se otroci učijo o okolju, recikliranju in naravnem ciklu razgradnje. Dejavnosti so zasnovane tako, da so privlačne in poučne ter spodbujajo trajnostno vedenje.

Ključne besede: kompostiranje, razgradnja, recikliranje, organski odpadki, obogatitev tal

Materiali

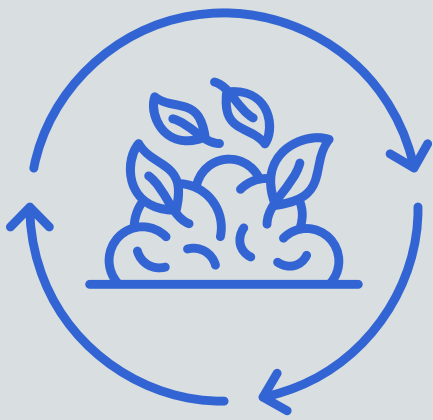
- Kompostni materiali
- Posoda za kompost ali določen prostor za kompostni kup
- Semena za sajenje
- Vrtno orodje (majhne lopate, rokavice)
- Vizualni pripomočki (plakati ali slike, ki prikazujejo postopek kompostiranja)
- Majhne posode za zbiranje kompostirnih materialov

Trajanje

- Začetna aktivnost: 90 min.
- Dnevno spremljanje: 10 min.

Učni cilji

- 1 Razumeti osnovni koncept in pomen kompostiranja.
- 2 Prepoznati različne vrste kompostiranih materialov in okoljske koristi kompostiranja.
- 3 Naučiti se postopka ustvarjanja in vzdrževanja kompostnega kupa.
- 4 Razviti trajnostne navade pri ravnanju z odpadki.

IZVEDBA

**Učite in vadite
potrpežljivost, saj je
kompostiranje počasen
proces.**

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

- 1 Uvod: 15 min**

Začnite s pogovorom o odpadkih in kam gredo. Uporabite vizualne pripomočke za prikaz odlagališča. Razložite kompostiranje s preprostimi izrazi in slikami. Pogovorite se o tem, kako kompostiranje pomaga zmanjšati količino odpadkov in izboljša zdravje tal. Pokažite primere, kako izgleda kompost in kako se uporablja za pomoč rastlinam pri rasti.
- 2 Raziskovanje materialov za kompostiranje: 20 min**

Predstavite različne materiale, ki jih je mogoče kompostirati, in predmete, ki jih ni mogoče kompostirati. Otroci naj te materiale razvrstijo v kategorije za kompost. Pojasnite razliko med »zelenimi« materialami (bogati z dušikom) in »rjavimi« materialami (bogati z ogljikom).
- 3 Zbiranje gradiva: 30 min**

Odpeljite otroke na lov na smeti in zbirajte kompostne materiale okoli vrtca. Pogovorite se o pravilnem sortiranju in pripravi materialov za kompostiranje.
- 4 Nadzor in vzdrževanje: 10 min dnevno**

Otroci naj dnevno preverjajo kompostni kup, ga mešajo in dodajajo nove materiale. Ta čas izkoristite za pogovor o tem, kaj se dogaja znotraj kompostnega kupa in kako poteka razgradnja.
- 5 Uporaba komposta: sezonsko**

Ko je kompost pripravljen, pokažite otrokom, kako ga uporabiti na vrtu. Posejte semena v zemljo, obogateno s kompostom, in vzgajajte rastline.
- 6 Tržnica sadik: 1 dan**

Pomagajte otrokom posaditi svoje sadike v majhne označene posode s kompostom, ki so ga pomagali ustvariti. Otroci naj ustvarijo napise in okraske za tržnico sadik. Povabite starše in člane lokalne skupnosti, da obišejo tržnico sadik.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

PRIDELAVA PARADIŽNIKA KORAK ZA KORAKOM

Blerina Sallova in Jaana Blixt, vrtec Rockaden, Landskrona, Švedska

Kratek pregled

Ta dejavnost uči trajnostnost z gojenjem paradižnikov. Otroci sodelujejo v vsakem koraku procesa, od sejanja semen do spravila paradižnikov. Ob tem se učijo o življenjskem ciklu rastlin, pomenu trajnostnosti in osnovnih konceptih naravoslovja, matematike in jezika.

Ključne besede: vrtnarjenje, življenjski cikel rastline, okolje, odgovornost, poizvedovanje

Materiali

- Semena paradižnika
- Majhni lončki in zemlja
- Zalivalke
- Vrtno orodje
- Etikete in markerji
- Knjige o gojenju rastlin
- Rabljeni materiali za ustvarjanje oznak za rastline in okraskov
- Zunanji vrt (če je na voljo)
- Fotoaparat ali telefon za dokumentiranje procesa

Trajanje

- 60 min na začetku, 5–15 min za dnevno nego.

Učni cilji

- 1 Razumeti postopek gojenja paradižnika od semen do zrelih rastlin.
- 2 Spoznati osnovne potrebe rastlin: sončno svetlobo, vodo in prst.
- 3 Razviti fine motorične sposobnosti s sajenjem in nego rastlin.
- 4 Spodbuditi občutek odgovornosti in skrbi za živa bitja.

IZVEDBA

Otroke vključite v vsak korak procesa. Naj otroci najdejo informacije.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

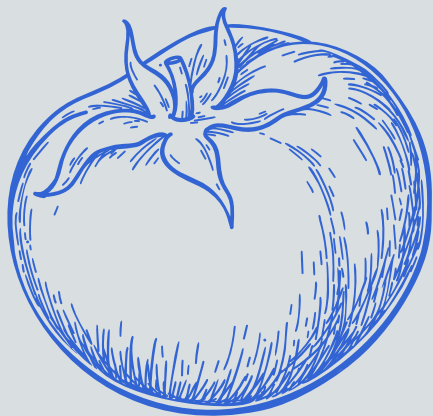
- 1 Uvod v vrtnarjenje: 30 min**

Začnite s pogovorom o tem, kaj rastline potrebujejo za rast (sončna svetloba, voda, prst). Pokažite slike ali kratek video o življenjskem ciklu paradižnika. Obiščite knjižnico ali uporabite digitalna orodja za iskanje knjig in informacij o gojenju paradižnika.
- 2 Sejanje: 20 min**

Vsakemu otroku dajte lonček, zemljo in semena. Otroke vodite korak za korakom pri polnjenju lončkov z zemljo, sajenju semen in zalivanju. Otroci naj lončke označijo s svojimi imeni in datumom.
- 3 Dnevna nega in opazovanje: 5 min**

Naučite otroke, kako zalivati in skrbeti za svoje rastline. Opazujte rast in se pogovarjajte o dnevnih spremembah. Dokumentirajte spremembe na tabli ali plakatu. Ta čas izkoristite za razmislek in odgovore na vprašanja otrok. Otroci naj med seboj razpravljajo in izmenjujejo svoje znanje. Spodbujajte jih, naj beležijo spremembe v preprost dnevnik z risbami ali kratkimi opisi.
- 4 Presaditev na prosto: 60 min**

Ko so sadike dovolj velike, se z otroki pogovorite, kdaj in zakaj je čas, da jih prestavite na prosto (okoli maja). Rastline premaknite na zunanji vrtni prostor, če je na voljo. Uporabite materiale, ki jih je mogoče reciklirati, da ustvarite oznake za rastline ali okraske za vrt. Pogovorite se o novih potrebah rastlin zdaj, ko so zunaj.

IZVEDBA

Otroke vključite v vsak korak procesa. Naj otroci najdejo informacije.

Viri

- V lokalni knjižnici poiščite knjige o vrtnarjenju in gojenju paradižnikov.

J. McCann (2020). Moja prva knjiga o naravi.

T. Štruc & R. Špiler (2022). Zelenjava od semena do pridelka.

Risanka: Pujsa Pepa - Dedkov zelenjavni vrt.

Korak za korakom

- 5 Nadaljnja nega in opazovanje: 15 min dnevno**
Še naprej skrbite za rastline, otroke vključite v zalivanje in pletje. Ta čas izkoristite za poučevanje novega besedišča in konceptov, povezanih z rastjo rastlin. Postavite vprašanja, kot so:
 - Kaj vaše rastline potrebujejo za rast?
 - Kako so se vaše rastline spremenile, odkar ste jih posadili?
- 6 Obiranje in refleksija: 60 min**
Ko so paradižniki pripravljene, vključite otroke v obiranje. Otroci naj narežejo paradižnike in jih pojedjo. Pogovorite se o celotnem procesu od sejansa do žetve. Razmislite o tem, kar ste se naučili, in razpravljajte o pomenu trajnosti in o tem, od kod prihaja hrana. Uporabite vprašanja, kot so:
 - Ali smo dosegli rezultat, ki smo ga pričakovali?
 - Zakaj se je izšlo tako, kot se je?
- 7 Sodelovanje staršev: 5 min**
Starše obveščajte o vrtnarjenju prek digitalnih platform. Spodbujajte starše, naj se s svojimi otroki pogovarjajo o procesu vrtnarjenja in ga poskusijo doma.

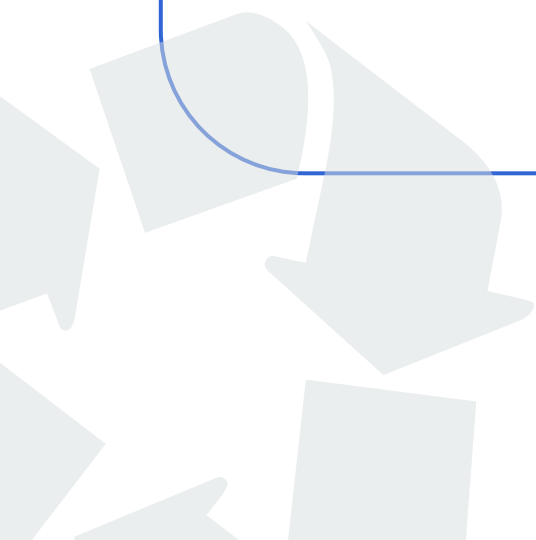
MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

VRTNARIMO ZA TRAJNOSTNOST

Marju Mik in Kelly Rahumägi, vrtec MLA Viimsi, Viimsi, Estonija

Kratek pregled

Namen tega projektnega načrta je otroke v vrtcu prek vrtnarjenja poučiti o trajnostnosti. Otroci se naučijo pridelati lastno zelenjavo, razumeti življenjski cikel rastlin, spoštovati hrano in ceniti prizadevanja za zmanjševanje zavržene hrane. Ta projekt gradi tudi sodelovanje, potrpežljivost in ljubezen do narave.

Ključne besede: vrtnarjenje, življenjski cikel rastlin, spoštovanje hrane, sodelovanje, skrb za naravo

Materiali

- Visoke grede, korita ali vrtno parcele
- Vrtno orodje (majhne lopate, zalivalke)
- Prst
- Semena zelenjave (npr. paradižnik, korenje, zelena solata)
- Vir vode
- Etikete in oznake za rastline

Trajanje

- Približno 18 tednov, od maja do septembra.

Učni cilji

- 1 Razumeti proces rasti zelenjave od semena do obiranja.
- 2 Naučiti se odgovornosti in potrpežljivosti z redno nego rastlin.
- 3 S skupnim delom na vrtu razvijati veščine sodelovanja in timskega dela.
- 4 Spoštovati hrano prek izkušnje, da hrana ne prihaja samo iz trgovin, ampak jo je mogoče pridelati.

IZVEDBA

Tedenske aktivnosti vrtnarjenja vključite v dnevno rutino.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

- 1 Uvod v vrtnarjenje: 1. teden**

Otrokom razložite projekt in se pogovorite o tem, zakaj je vrtnarjenje pomembno za trajnostnost. Predstavite materiale in pokažite, kako varno uporabljati vrtno orodje.
- 2 Setev semen: 2. teden**

Vsak otrok naj napolni vrtno korito z zemljo. Otroci naj izberejo semena in jih posejejo v zemljo ter rahlo pokrijejo. Vsako vrtno korito označite z vrsto rastline in imenom otroka.
- 3 Skrb za rastline: 3.–15. teden**

Naučite otroke, kako redno zalivati svoje rastline. Pokažite jim, kako odstranjevati plevel, da bodo rastline zdrave. Redno opazujte rast in se pogovarjate o morebitnih spremembah. Ustvarite grafikon rasti, kjer lahko otroci opazijo spremembo na svojih rastlinah. Spodbujajte otroke, da narišejo risbe svojih rastlin na različnih stopnjah.
- 4 Spravilo pridelka: 16. teden**

Ko je zelenjava pripravljena, organizirajte spravilo pridelka. Pogovorite se o postopku obiranja in o tem, kako ugotoviti, ali je zelenjava pripravljena za obiranje.
- 5 Kuhanje in pokušina: 17. teden**

Načrtujte kuharsko dejavnost, pri kateri lahko otroci pomagajo pripraviti preprosto jed iz svoje pridelane zelenjave (npr. solata, pire krompir). Poudarite pomen tega, da uživate v pridelku in ne zavržete hrane.
- 6 Razmislek v krogu: 18. teden**

Otroci naj v krogu delijo svoje izkušnje in kaj so se naučili. Razstavite fotografije in risbe vrtnarjenja po učilnici.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

UČIMO SE LOČEVATI IN RECIKLIRATI

Blerina Sallova in Jaana Blixt, vrtec Rockaden, Landskrona, Švedska

Kratek pregled

Ta dejavnost poučuje otroke o pomenu ločevanja smeti in recikliranja. S pogovori, prakticiranjem in igro se otroci učijo, kaj je recikliranje, zakaj je pomembno in kako pravilno razvrstiti različne materiale. Načrt vključuje tudi ustvarjalne dejavnosti za ponovno uporabo materialov, ki jih je mogoče reciklirati.

Ključne besede: recikliranje, razvrščanje, trajnostnost, ponovna uporaba, pošasti iz smeti

Materiali

- Različne vrste materialov za reciklažo (plastenke, papir, karton, pločevinke)
- Označeni koši za recikliranje (plastika, papir, kovina, organsko)
- Lutka ali kostum »Trash Monster«
- Likovne potrebščine (škarje, lepilo, markerji, barve)
- Škatle za jajca
- Zamaški za steklenice
- Ostanke blaga
- Knjige in digitalni viri o recikliranju

Trajanje

- 60 min začetna dejavnost, 5–15 min za dnevno utrjevanje.

Učni cilji

- 1 Razumeti koncept recikliranja in njegov pomen za okolje.
- 2 Naučiti se ločevati različne vrste odpadkov v ustrezne kategorije.
- 3 Razviti zavest o tem, kako spremeniti namen in ponovno uporabiti materiale.
- 4 Izboljšati fine motorične sposobnosti z dejavnostmi ročnega ločevanja smeti in izdelovanja.
- 5 Spodbuditi timsko delo in komunikacijo s skupinskimi dejavnostmi.

IZVEDBA

Uporabite lik »Trash Monster«, da bo učenje zabavno.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Delovanje za trajnostnost

Korak za korakom

- 1 Uvod v recikliranje: 30 min**

Otrokom v krogu predstavite koncept recikliranja. Pogovorite se, zakaj je recikliranje pomembno za okolje.

Preberite zgodbo ali pokažite kratek video o recikliranju.
- 2 Interaktivna razprava: 20 min**

Predstavite lik »Trash Monster«, ki ne ve, kako reciklirati.

Otroke vključite v pogovor o tem, kaj pomenita ločevanje in recikliranje.

Postavite vprašanja, kot so:

 - Kaj se zgodi s smetmi, če jih ne recikliramo?
 - Zakaj bi morali reciklirati?
- 3 Razvrščanje: 45 min**

Otrokom dajte različne vrste odpadkov.

Postavite zabojnike za recikliranje z jasnimi oznakami. Pokažite, kako razvrstiti materiale v ustrezne zabojnike.

Otroci naj sami vadijo ločevanje materialov.

Pogovorite se, zakaj gre vsak predmet v svoj koš.
- 4 Ustvarjalna predelava materialov: 60 min**

Pojasnite, kako je mogoče nekatere materiale ponovno uporabiti ali spremeniti njihov namen, namesto da bi jih zavrgli.

Otrokom dajte uporabljene stare materiale in likovne potrebščine.

Otroke usmerite v ustvarjanje nečesa novega iz starih materialov (npr. izdelava ptičje krmilnice iz plastenke).
Otroke spodbujajte k uporabi lastne domišljije in ustvarjalnosti.

IZVEDBA

Povežite recikliranje z ustvarjalnostjo.

Viri

- V lokalni knjižnici poiščite knjige o recikliranju.

[Pošast zbiralec smeti - navodila in ustvarjalni material.](#)

Portal v švedskem jeziku. Uporabite samodejni prevod v angleščino za navdih, kako orgaizirati aktivnosti s pošastjo zbiralcem smeti.

Korak za korakom

5 Gledališče in igra vlog: 30 min

Uporabite lutko ali kostum »Trash Monster«, da odigrate scenarije, v katerih se pošast nauči reciklirati. Naj otroci izmenično postanejo pošast zbiralec smeti, ki jo ostali otroci naučijo, kako pravilno razvrščati in reciklirati.

Pogovorite se o tem, kako se pošast počuti, ko se nauči reciklirati.

6 Razmislek in pogovor: 20 min

Otroci naj v krogu razmislijo o tem, kaj so se naučili o recikliranju in razvrščanju.

Pogovorite se o tem, kako lahko recikliranje izvajajo doma in zakaj je to pomembno.

Otroci naj pokažejo svoje predelane stvaritve in razložijo, kaj so naredili.

7 Vključevanje staršev

Uporabite digitalna orodja za komunikacijo o projektu s starši.

Delite fotografije in zgodbe dejavnosti.

Spodbujajte starše, da svoje otroke vključijo v recikliranje doma.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

GOZDNI POŽAR

Anna Magkiosi, vrtec Rizario, Trikala, Grčija

Kratek pregled

S to dejavnostjo otroke učimo o varstvu gozdov in požarni varnosti. S pripovedovanjem, likovnim ustvarjanjem in obiskom gasilcev otroci spoznavajo pomen gozdov in kako jih zaščititi pred požari. Ta načrt je zasnovan za spodbujanje okoljske ozaveščenosti in krepitev povezanosti otrok z lokalno skupnostjo.

Ključne besede: gozd, požarna varnost, ekosistem, varstvo okolja, vključevanje v skupnost

Materiali

- Knjige in video posnetki o gozdovih in požarni varnosti
- Likovne potrebščine (papir, barvice, barve itd.)
- Materiali za izdelavo modela gozda
- Tabla s plakati in markerji
- Kostumi in rekviziti za gledališko dejavnost
- Naravni materiali (listi, vejice) in materiali, ki jih je mogoče reciklirati

Trajanje

- 6 dni, 90–120 min na dan.

Učni cilji

- 1 Razumeti pomen gozdov in njihovo vlogo v ekosistemu.
- 2 Ozavestiti nevarnosti, ki grozijo gozdu, s poudarkom na požaru.
- 3 Spoznati delovanje gasilcev in njihovo vlogo pri varovanju gozdov.
- 4 Razviti ustvarjalno izražanje s pripovedovanjem zgodb in umetnostjo.
- 5 Spodbuditi občutek odgovornosti za varovanje gozdov v lokalni skupnosti.

IZVEDBA

Postavljajte odprta vprašanja, da spodbudite radovednost in kritično mišljenje.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti

Korak za korakom

- 1 Uvod: 10 min**

Začnite s pogovorom o gozdovih. Uporabite knjige, slike in video posnetke, da predstavite gozdni ekosistem.

Otroci naj narišejo svoje najljubše gozdne živali in rastline.
- 2 Razumevanje požara**

Pogovorite se, kaj je požar in kako lahko vpliva na gozdove. Oglejte si kratek posnetek o gozdnih požarih.

Preberite »Drevo ima srce« Shela Silversteina ali drugo podobno zgodbo. Pogovorite se o zgodbi in njenem sporočilu o radodarnosti narave.

Otroci naj narišejo ali naslikajo prizore iz zgodbe.
- 3 Obisk gasilcev**

Povabite gasilce, da obišejo vrtec ali z vrtcem obižite gasilski dom v bližini. Gasilci naj razložijo, kako varujejo gozdove pred požari. Prikažejo lahko tudi druga svoja opravila.

Otroci naj postavljajo vprašanja in si ogledajo gasilsko opremo.

Otroci naj igrajo vloge gasilcev in gozdnih živali.

Pogovorite se, kako bi se počutili, če bi bili v gozdnem požaru.
- 4 Ustvarjanje zgodbe »Požar v gozdu«**

Skupinsko ustvarite zgodbo z naslovom »Požar v gozdu.« Pogovorite se o likih, zapletu in okolju.

Otroci naj ilustrirajo različne dele zgodbe.

Vadite igranje zgodbe s kostumi in rekviziti.
- 5 Učenje s strokovnjaki**

Povabite gozdarja v vrtec. Spregovori naj o varstvu gozdov. Spodbujajte otroke, da postavljajo vprašanja.

Ustvarite knjižico z naslovom »Prisluhni tišini gozda.« V knjižico vključite risbe otrok in njihova razmišljanja o varstvu gozdov.

IZVEDBA

Sodelujte z lokalno skupnostjo na različnih stopnjah projekta.

Viri

- Knjiga: S. Silverstein (1964). Drevo ima srce.

Korak za korakom

6 Delo z lokalno skupnostjo

Organizirajte sajenje dreves ali čiščenje parka s starši in lokalno skupnostjo.

Ustvarite plakate o varstvu gozdov in jih razstavite po vrtcu.

Pogovorite se o tem, kaj so se otroci naučili v tem tednu in o tem, kaj lahko storijo za zaščito gozdov.

7 Možne razširitve

Obiščite naravoslovni muzej, če želite izvedeti več o gozdnih ekosistemih.

Izvedite dejavnost kodiranja z Bee Botom za navigacijo po progi z ovirami na temo gozda.

Ustvarite uganke in spominske igre z risbami gozdnih živali.

Uporabite virtualno resničnost (VR) ali spletne vire za raziskovanje različnih vrst gozdov po vsem svetu.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

RAZISKUJEMO ŽUŽELKE

Denise Müller in Tim Rogas, vrtec Zwergenland, Radebeul, Nemčija

Kratek pregled

Otroci raziskujejo lokalni gozd ali park, opazujejo naravo ter se učijo o pomenu žuželk v ekosistemu. Poudarek je na procesu in čuječnosti.

Ključne besede: narava, žuželke, gozd, raziskovanje, opazovanje, biotska raznovrstnost

Materiali

- Povečevalna stekla
- Priročnik za prepoznavanje žuželk
- Zvezki in svinčniki
- Posodice za zbiranje žuželk, če to dovoljujejo lokalni predpisi

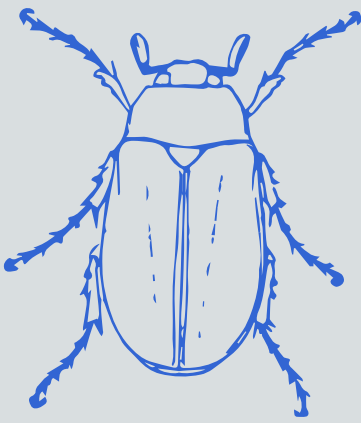
Učni cilji

- 1 Krepani spoštovanje in razumevanje narave.
- 2 Prepoznati različne žuželke in razumeti njihove vloge v ekosistemu.
- 3 Spodbuditi radovednost in sposobnost opazovanja v naravnem okolju.

Trajanje

- 75 min

IZVEDBA

Sprehod v naravo s poudarkom na opazovanju in spoznavanju žuželk.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Zamišljanje trajnostnih prihodnosti

Viri

Reklo:

**Kjer je veliko, vzemi malo.
Kjer je malo, ne vzemi ničesar.**

Korak za korakom

- 1 Uvod: 10 min**

Pogovorite se o načrtu dneva in razložite pomen žuželk.
Pokažite slike običajnih žuželk, ki jih lahko srečamo.
- 2 Sprehod v naravo: 30 min**

Sprehodite se do lokalnega gozda ali parka in otroke spodbudite k opazovanju okolice.
S povečevalnimi stekli si natančno oglejte rastline in žuželke.
- 3 Opazovanje in zbiranje: 20 min**

Otroci naj skrbno zbirajo žuželke v posodice.
S pomočjo vodnika za prepoznavo poimenujte vsako žuželko in se poučite o njej.
- 4 Pogovor in razmislek: 15 min**

Vrnite se v igralnico in se pogovorite o tem, kaj so opazili.
Otroke spodbudite, da narišejo svojo najljubšo žuželko in povedo, kaj so se o njej naučili.
- 5 Vrnite žuželke v naravo**
- 6 Nadaljnje dejavnosti**

Izvedite projekt »Hotel za žuželke«, kjer otroci na vrtu ustvarijo habitate za žuželke z uporabo recikliranih materialov.
Spremljajte in opazujte hotel za žuželke skozi čas, pogovarjajte se o vrstah žuželk, ki se naselijo v hotel.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

OGROŽENE VRSTE: ŽELVE

Sandra Zjačić-Ljubičić, vrtec Maksimir, Zagreb, Hrvatska

Kratek pregled

Ta učni načrt otroke v starostnem obdobju od 3 do 6 let seznanja s pojmom biotske raznovrstnosti in pomenom zaščite vrst. Dejavnost je zasnovana na primeru želv. Z navedenimi aktivnostmi otroci razvijajo kognitivne, socialne, čustvene, fizične in komunikacijske spretnosti, hkrati pa spodbujajo ljubezen in spoštovanje do narave.

Ključne besede: biotska raznovrstnost, ogrožene vrste, želve, ekologija, narava

Materiali

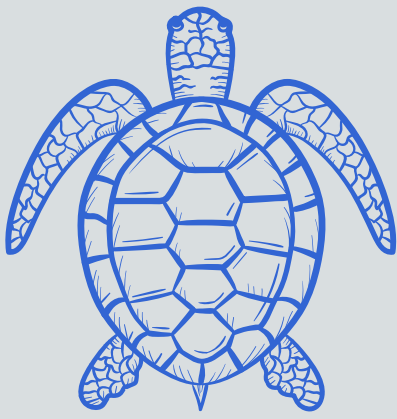
- Knjige, dokumentarni filmi in fotografije o želvah
- Plastelin, škarje, kolaž papir, lepilo, skodelice
- Pesek, prijemalke, sklede
- Markerji, kosi papirja
- Interaktivni plakat »Življenjski cikel želve«
- Kocke, figure za družabne igre in materiali za igro labirint
- Pesmi, povezane z želvami (»La bella tartaruga«)
- Družabna igra o želvah
- Igra labirint »Pot do solate«

Trajanje

- 2,5 ure, razporejeno skozi več dni.

Učni cilji

- 1 Razumeti koncept biotske raznovrstnosti in pomen varovanja ogroženih vrst.
- 2 Pridobiti znanje o želvah, njihovih fizičnih značilnostih, domovanju in življenjskem ciklu.
- 3 Krepite pozitiven odnos do narave in živali.
- 4 Izboljšati kognitivni, socialno-čustveni in fizični razvoj z interaktivnimi in senzoričnimi dejavnostmi.

IZVEDBA

Povežite različna razvojna področja otrok s temo želve.

GreenComp

- Poosebljanje vrednot trajnostnosti
- Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti

Korak za korakom

1 Uvod: 10 min

Začnite s skupinskim pogovorom o biotski raznovrstnosti in pomenu zaščite živali. Predstavite grško želvo s slikami in kratko zgodbo.

2 Raziskovanje in znanje: 30 min

Prikažite kratek dokumentarni film o želvah. Berite zgodbe in listajte slikanice in enciklopedije o želvah.

Igrajte igro »Poišči in prenesi majhne živali« s peskom, kuhinjskimi prijemalkami in skledami, da simulirate habitate želv:

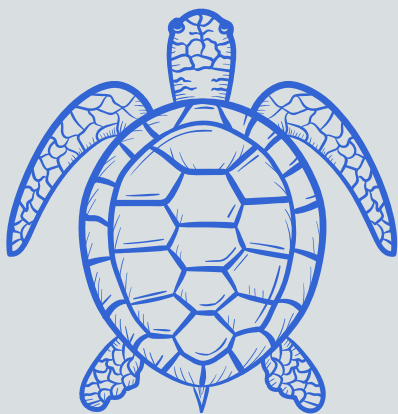
- Če v vrtcu nimate peskovnika, veliko plitvo skledo napolnite s peskom.
- V pesek skrijte majhne plastične živali (po možnosti želve in druga bitja, ki jih najdete v habitatih želv).
- Okoli posode postavite več skled.
- Otroke zberite okoli posode in jim razložite, da se bodo igrali igro iskanja in reševanja majhnih živali, skritih v pesku, tako kot želve iščejo hrano ali varujejo svoja jajca.
- Pokažite, kako s kuhinjskimi prijemalkami previdno pobereite majhne živali in jih položite v sklede.
- Po potrebi otroke razdelite v majhne skupine in zagotovite, da ima vsak otrok par prijemalk.
- Otrokom dovolite, da izmenično s prijemalkami iščejo in prenašajo majhne živali iz peska v sklede.
- Spodbujajte jih, naj delajo nežno in previdno ter posnemajo previdne gibe, ki jih želve uporabljajo v svojem naravnem okolju.

3 Likovna dejavnost: 30 min

Iz plastelina ustvarite modele želv.

Okrasite oklepe želv s kolažnimi materiali.

Z interaktivnim plakatom razložite življenjski cikel želve.

IZVEDBA

Ustvarite svoje družabne igre, povezane z želvami.

Viri

[Pesem La bella tartaruga](#)

Korak za korakom

- 4 Gradbena dejavnost: 20 min**
Zgradite oklep želve, ki je njena hiša, iz kock in drugih gradbenih materialov.
- 5 Priprava na branje in pisanje: 20 min**
Preberite knjige in revije o želvah.
Igrajte igre poimenovanja in prepoznavanja s slikami in besedami.
- 6 Igranje družabnih iger: 30 min**
Organizirajte družabno igro, povezano z želvami.
Krmarite po igri labirinta »Pot do solate.« Poiščite želvi labirint na internetu ali ustvarite svojega.
- 7 Telesne aktivnosti: 20 min**
Zapojte in zapešite na »La bella tartaruga.«
Igrajte igro »Zajček in želva« za spodbujanje gibanja in telesne dejavnosti:
 - Izberite odprt prostor, kjer imajo otroci dovolj prostora za varno tekanje in gibanje.
 - Označite štartno in ciljno črto s stožci, trakom ali drugimi vidnimi oznakami.
 - Otrokom razložite koncept igre in poudarite razliko v hitrosti med zajci in želvami.
 - Zberite otroke na štartni liniji in jim razložite pravila igre.
 - Pojasnite, da bodo nekateri otroci igrali vlogo zajcev, drugi pa želv. Zajci lahko hitro tečejo, medtem ko se želve premikajo počasi in enakomerno. Pokažite gibanje za vsako vlogo.
 - Otroke razdelite v dve skupini in zagotovite enakomerno mešanico zajcev in želv.
 - Ko otroci pridejo na cilj, naj zamenjajo vloge in odigrajo še en krog, tako da lahko vsakdo izkusi obe vloge.
- 8 Zaključek: 10 min**
Preglejte, kaj ste se naučili o želvah in biotski raznovrstnosti.
Spodbujajte otroke, da delijo svojo najljubšo dejavnost in nekaj novega, kar so se naučili.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

PRIPRAVA MEDU

Bojana Cvijak in Gordana Novosel, vrtec Zvončić, Ozalj, Hrvaška

Kratek pregled

S to dejavnostjo otroke seznanimo s postopkom pridelave medu in pomenom čebel za naš ekosistem. Dejavnost vključuje nabiranje sestavin, sledenje receptu, opazovanje procesa pridelave medu in pokušino končnega izdelka.

Ključne besede: trajnostnost, čebele, med, biotska raznovrstnost, ekosistem, prehrana, sodelovanje

Materiali

- Svež regrat
- Voda
- Sladkor
- Limonine rezine
- Širok lonec
- Žlica za mešanje
- Merilne skodelice
- Kartice z recepti
- Kozarci za shranjevanje medu
- Etikete in markerji za kozarce
- Izobraževalno gradivo na temo čebel (knjige, plakati itd.)

Trajanje

- 1 dan

Učni cilji

- 1 Razumeti vlogo čebel v ekosistemu in njihov pomen pri pridelavi hrane.
- 2 Naučiti se osnovnega postopka pridelave medu.
- 3 Razviti sposobnost opazovanja in sledenja navodilom.
- 4 Krepite sodelovanje in timsko delo med otroki.
- 5 Spodbuditi spoštovanje naravne hrane in zdravih prehranjevalnih navad.

IZVEDBA

Spodbujajte aktivno učenje in spoštovanje narave.

GreenComp

- Poosebljenje vrednot trajnostnosti
- Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti

Korak za korakom

- 1 Uvod: 10 min**

Začnite s pogovorom o čebelah in njihovi vlogi v ekosistemu.
Obiščite lokalno čebelarstvo.
Pokažite slike in preberite zgodbo o čebelah.
Pojasnite dejavnost pridelave medu in kaj bodo otroci počeli.
- 2 Izlet na travnik: 30 min**

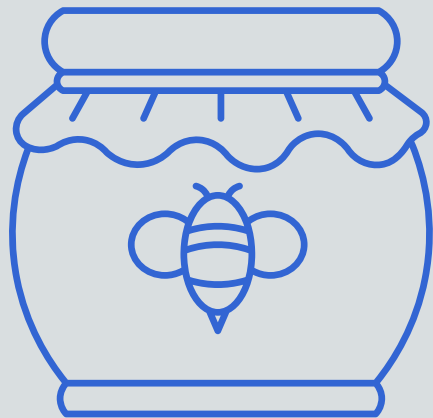
Peljite otroke na bližnji travnik ali vrt.
Otroci naj nabirajo regratove cvetove. Pogovarjajte se o pomenu rož in čebel, medtem ko jih trgajo.
- 3 Priprava sestavin: 20 min**

Vrnite se v vrtec ali kuhinjo.
Regrat operite in pripravite sestavine.
Odmerite potrebno količino vode, sladkorja in rezin limone: 2 skodelici svežega regrata (naj bo brez pesticidov in temeljito opran), 4 skodelice vode, 2 skodelici sladkorja, 1 limona, narezana na tanke rezine.
- 4 Priprava medu: 40 min**

Zberite otroke za veliko mizo ali v kuhinji. Sledite receptu za kombiniranje sestavin v velikem loncu:

 - V večji lonec dodamo regratove cvetne liste in vodo.
 - Na srednje močnem ognju zavrite vodo.
 - Ko zavre, zmanjšajte ogenj in pustite vreti približno 30 minut. Potem odstavite lonec z ognja.
 - Mešanico precedite skozi fino mrežasto cedilo ali gazo v drug večji lonec ali skledo, da odstranite regratove cvetne liste.
 - Iz cvetnih listov iztisnite čim več tekočine.
 - Precejeno tekočino vrnite v velik lonec. V lonec dodajte sladkor in rezine limone. Dobro premešajte, da se sladkor povsem raztopi.

Vsak otrok naj izmenično dodaja sestavine in meša. Nadzirajte proces segrevanja in razložite varnostna pravila.

IZVEDBA

Sodelujte z lokalnimi čebelarji.

Viri

- V lokalni knjižnici poiščite knjige o medu in čebelah.

Korak za korakom

5 Kuhanje medu: 1–2 uri

- Mešanico ponovno zavrite, nato pa ogenj zmanjšajte na srednje nizko.
- Pustite odkrito vreti približno 1–2 uri, občasno premešajte.
- Zmes se mora zgostiti do sirupa.

Medtem ko se med kuha, vključite otroke v pogovor o tem, kaj vidijo in vonjajo.

Pokažite jim slike ali video posnetke čebel, ki pridelujejo med.

Postavljajte vprašanja, da okrepite njihovo razumevanje procesa.

6 Pokušina: 20 min

Ko je med pripravljen, ga pustimo, da se ohladi.

Dajte vsakemu otroku okusiti malo med, ki so ga pripravili.

Spodbudite jih, naj opišejo okus in kako se počutijo glede dejavnosti.

7 Zaključna dejavnost: 15 min

Otroci naj pomagajo nalepiti nalepke in okrasiti kozarce za domov.

Preglejte ključne točke o čebelah in trajnostnosti.

MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

SEMINAR GREENCOMP ZA PEDAGOŠKE TIME

Marie Kniest in Annika Rickard, K&R Education, Malmö, Švedska

Kratek pregled

Namen tega seminarja je predšolskim vzgojiteljem predstaviti okvir GreenComp, ki ga je razvilo Skupno raziskovalno središče (JRC), služba Evropske komisije za znanost in znanje. Udeleženci raziskujejo, kako vključiti kompetence trajnostnega razvoja v svoje prakse poučevanja in spodbujati trajnostne vrednote med otroki.

Ključne besede: okvir GreenComp, trajnostnost, predšolska vzgoja, trajnostne kompetence, strokovni razvoj

Materiali

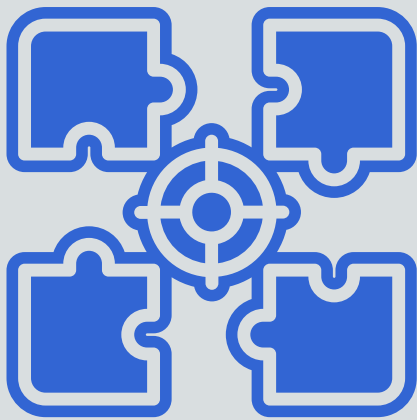
- Kopije pregleda okvira GreenComp
- Veliki listi papirja ali tabele
- Markerji
- Post-it lističi
- Pisala in zvezki za udeležence
- Projektor in platno za predstavitev
- Fotoaparat ali pametni telefon za fotografiranje skupinskega dela

Trajanje

- 90 min

Učni cilji

- 1 Razumeti okvir GreenComp in njegov pomen za predšolsko vzgojo.
- 2 Ozavestiti štirih področja in dvanajst kompetenc okvira GreenComp.
- 3 Sodelovati s kolegi, da bi preučili načine za implementacijo teh kompetenc v predšolske dejavnosti.
- 4 Razviti praktične strategije za spodbujanje vrednot trajnostnosti v zgodnjem otroštvu.

IZVEDBA

Razmislite o pomenu trajnostnega učenja v zgodnjem otroštvu.

Viri

- [Okvir GreenComp je na voljo v 24 jezikih.](#)

Korak za korakom

- 1 Uvod: 10 min**

Podajte kratek pregled okvira GreenComp in njegovega pomena pri poučevanju trajnostnega razvoja v predšolski vzgoji.
- 2 Predstavitvev GreenCompa: 20 min**

Pojasnite štiri področja okvira:

 - Poosebljanje vrednot trajnostnosti
 - Sprejemanje celovitosti v trajnostnosti
 - Zamišljanje trajnostnih prihodnosti
 - Delovanje za trajnostnost

Pogovorite se o treh kompetencah za vsako področje s primeri in opisi.
- 3 Sestava skupine in navodila: 10 min**

Udeležence razdelite v štiri mešane skupine, pri čemer zagotovite raznolikost v smislu ozadja in izkušenj. Vsaki skupini dodelite eno od štirih področij okvira GreenComp.

Vsaki skupini razdelite lističe in markerje.
- 4 Skupinska aktivnost: 30 min**

Vsaka skupina razpravlja o svojem dodeljenem področju in se osredotoča na naslednja vprašanja:

 - Katere kompetence na tem področju po vašem mnenju že obravnavate v vašem vrtcu?
 - Kako trenutno izvajate te kompetence pri delu z otroki?
 - Katere nove strategije lahko razvijete za boljšo integracijo teh kompetenc?

Skupine napišejo svoje odgovore na samolepljive lističe in jih pritrdijo na plakate.
- 5 Skupinske predstavitve: 20 min**

Vsaka skupina predstavi svoje ugotovitve, pri čemer izpostavi ključne točke in nove zamisli. Spodbujajte vprašanja in razprave po vsaki predstavitvi.

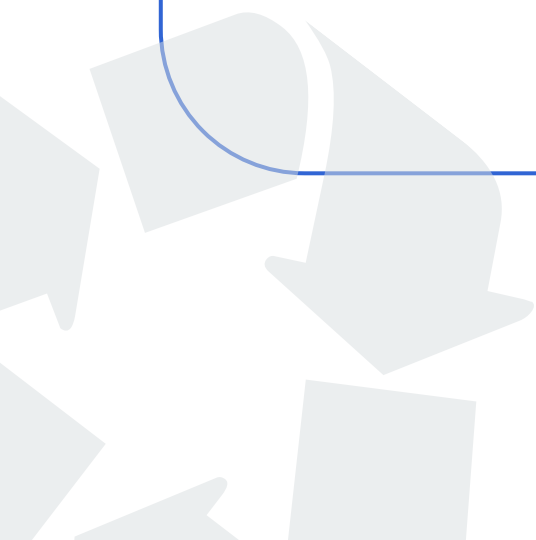
MOJE UGOTOVITVE

Ustreznost:

To želim poskusiti, ker ...

Potrebujem pomoč pri ...

Za ta del imam v mislih drugo rešitev ...

05

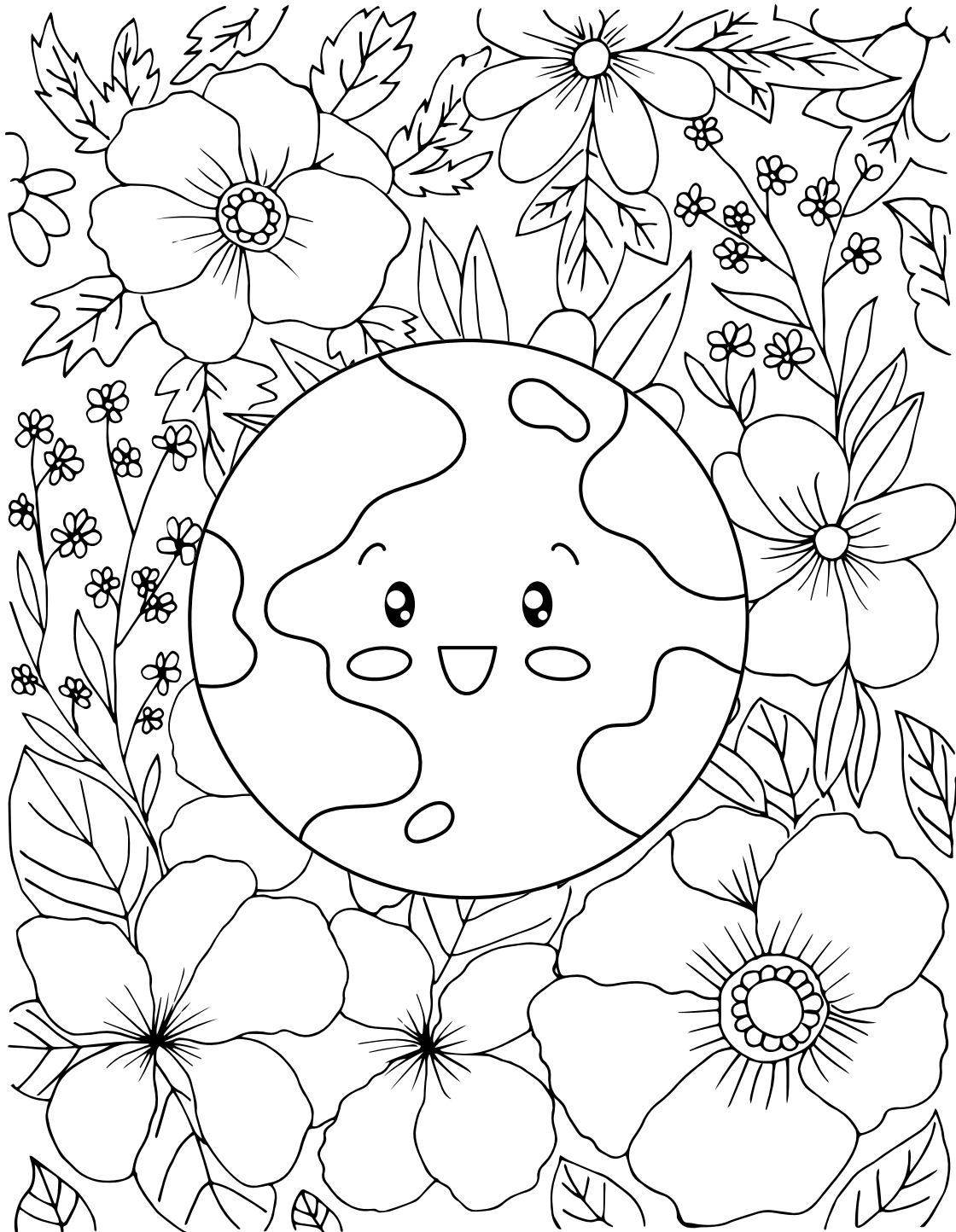
B A R V A N K E

05

ENA TONA RECIKLIRANEGA PAPIRJA
REŠI 17 DREVES.

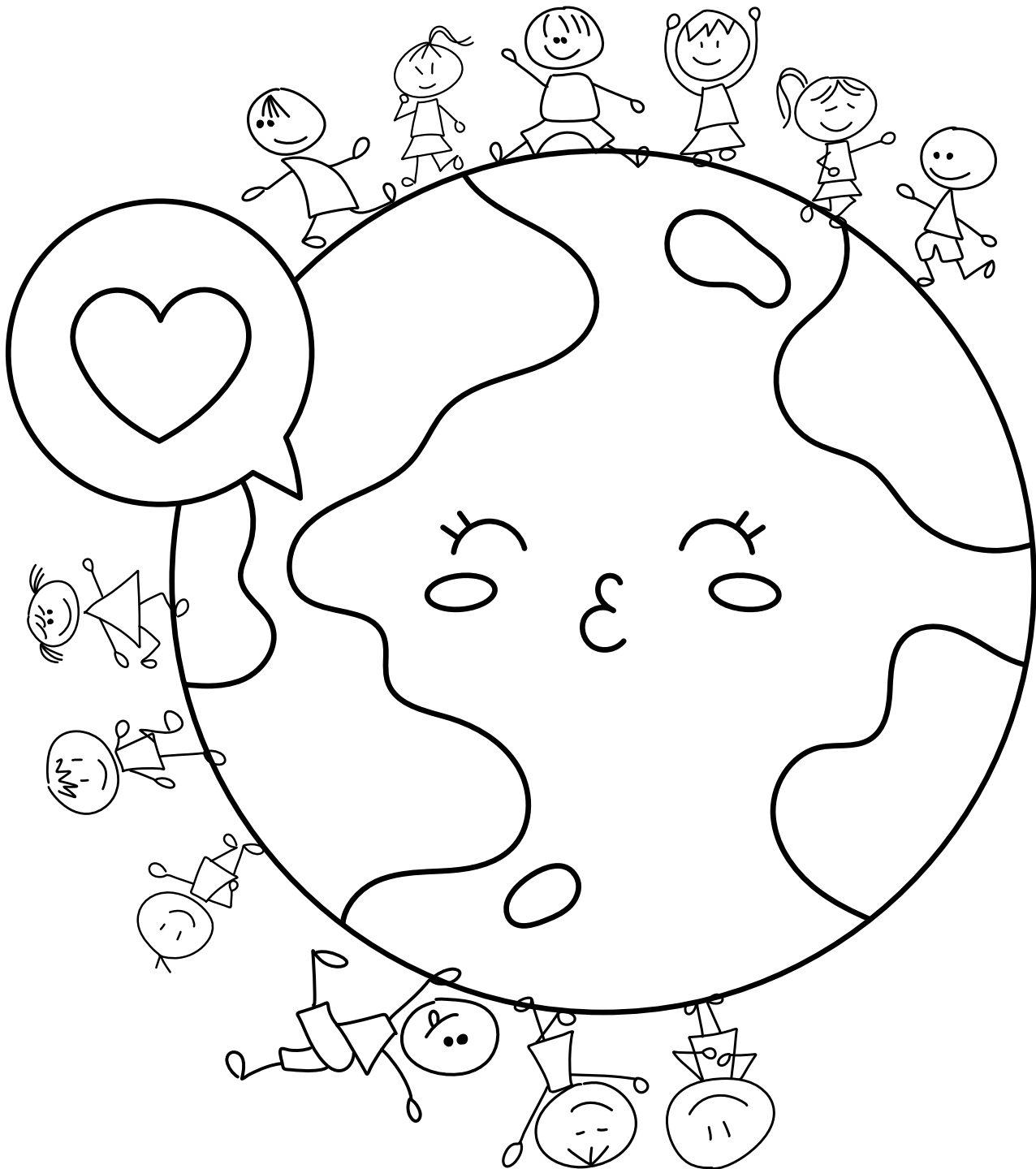
ZEMLJA SE SMEJE Z ROŽAMI.

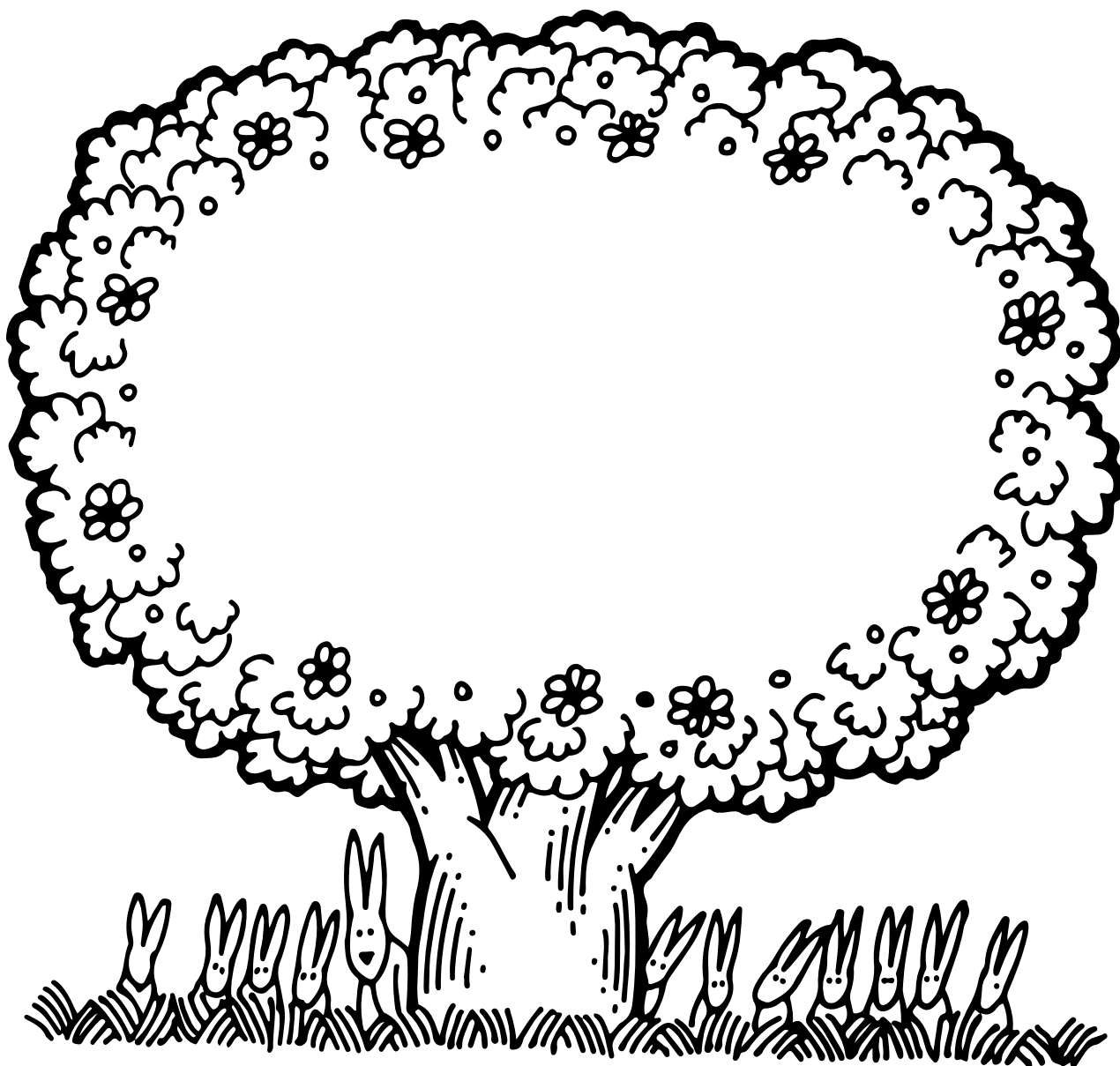
NE LE DREVESA, TUDI OTROCI RASTEJO V GOZDU.

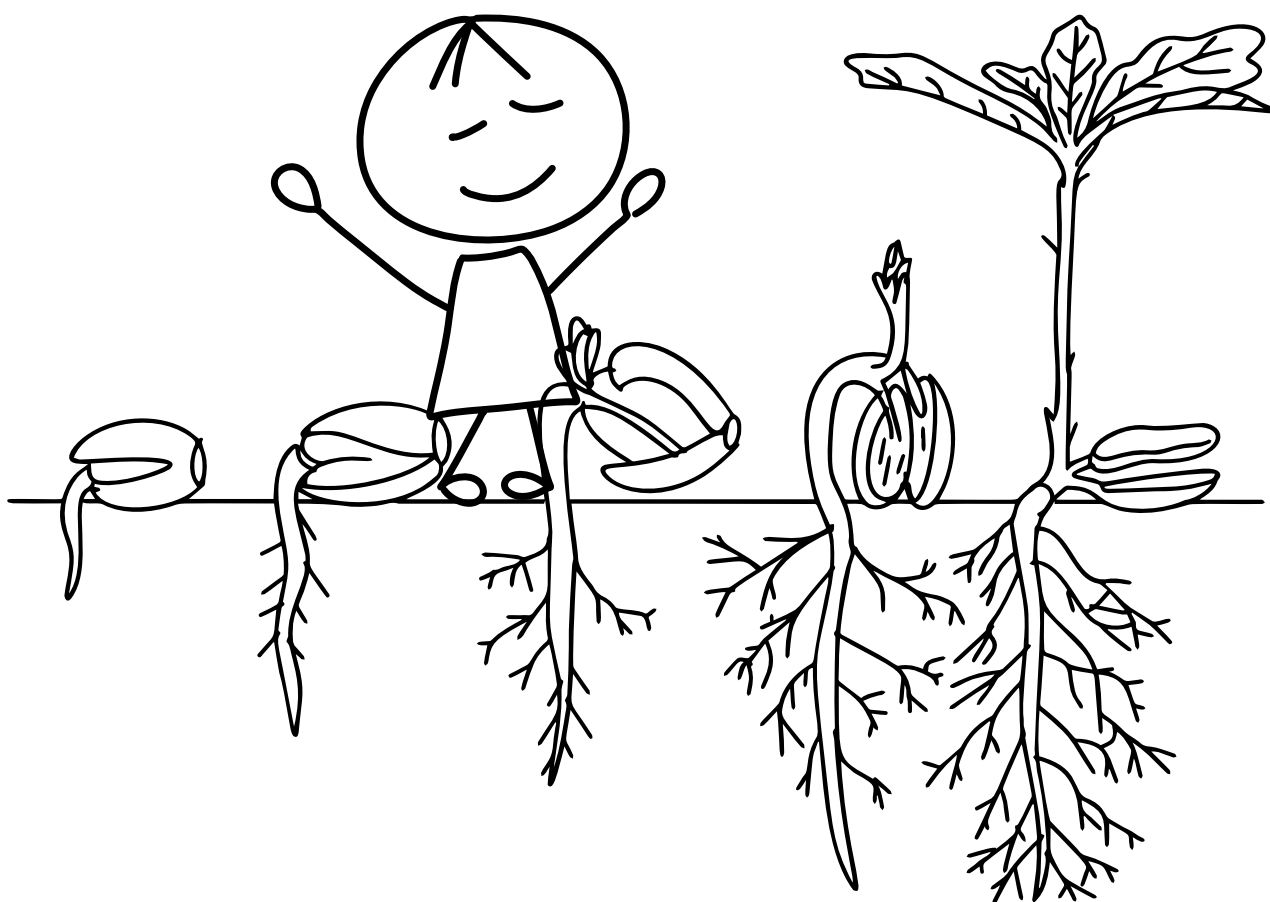
POSKRBI ZA PLANET ZEMLJO IN ONA BO
POSKRBEVA ZATE.

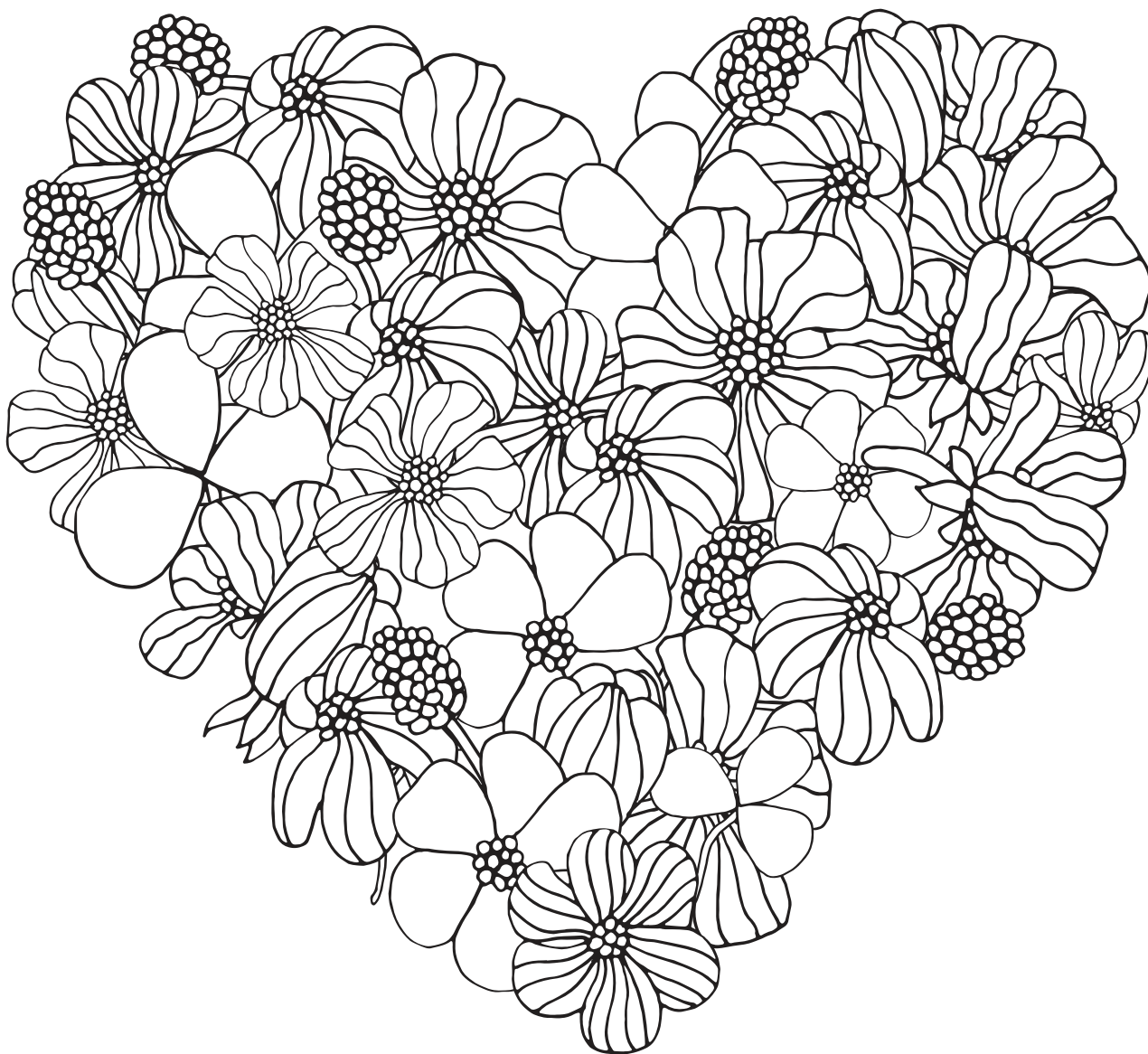
**KJER JE VELIKO, VZEMI MALO.
KJER JE MALO, NE VZEMI
NIČESAR.**

NAJBOLJŠI ČAS ZA SAJENJE DREVESA JE BIL PRED 20 LETI.
DRUGI NAJBOLJŠI ČAS JE ZDAJ.

ZEMLJE NE PODEDUJEMO OD NAŠIH PREDNIKOV;
**SPOSODIMO SI JO OD
SVOJIH OTROK.**

06

O P R O J E K T U
S U P E R H E R O
L A B

06

O PROJEKTU SUPERHERO LAB

Otroci kot znanstveniki za raziskovanje trajnostnosti

Projekt Superhero Lab je mednarodno partnerstvo Erasmus+, ki združuje organizacije iz Litve, Švedske, Nemčije, Avstrije, Slovenije in Grčije. Partnerji smo se povezali v ideji, da se otroci o trajnostnosti najbolje učijo s praktičnimi dejavnostmi, ki omogočajo raziskovanje in izkustveno ukvarjanje s to temo.

Vendar pa spodbujanje trajnostnosti ne zadeva samo otrok; prav tako zahteva, da predšolske time podpiramo z viri in priložnostmi za raziskovanje trajnostnega izobraževanja. V okviru projekta Superhero Lab ustvarjamo materiale in učne izkušnje, da bi pedagoške time okrepili za poučevanje trajnostnega razvoja v vrtcih.

Partnerji:

- Die Brücke, nevladna organizacija za usposabljanje pedagoških timov v vrtcih iz Nemčije;
- Primera - Zentrum für pädagogische Fortbildung Wien, združenje za usposabljanje učiteljev iz Avstrije;
- GolNNO, zasebni zavod za profesionalni razvoj učiteljev na področju naravoslovja iz Slovenije;
- K&R Education, organizacija za usposabljanje pedagoških timov iz Švedske;
- E-School, akreditirani ponudnik poklicnega izobraževanja in usposabljanja iz Grčije;
- Šiauliai, občina iz Litve;
- Ziedelis, vrtec iz Litve.

Pridruženi vrtci: Zwergenland (Nemčija), Schmetterling (Avstrija), Solkan (Slovenija), vrtec št. 21 v Larisi (Grčija), vrtec Stefanovouno (Grčija), vrtec Rockaden Landskrona (Švedska).

1

Priročnik dobrih praks za učenje o trajnostnosti

To je priročnik, ki ga trenutno berete. Ustvarili so ga pedagoški timi v vrtcih, da bi ponudili preizkušene, praktične napotke o vključevanju trajnostnosti v predšolsko vzgojo.

REZULTATI PROJEKTA

2

Zbirka praktičnih poskusov

Ta vir vključuje vrsto eksperimentov, zasnovanih za otroke, stare od 4 do 6 let. Vsebujejo tudi video navodila in učne načrte za predšolske time. Otroke aktivno vključujemo v znanstveno raziskovanje in jih ne obravnavamo kot pasivne opazovalce demonstracij.

3

Možnosti mednarodnega usposabljanja

Superhero lab ponuja mednarodna usposabljanja, spletne seminarje in konference za predšolske pedagoge za izmenjavo dobrih praks, razvoj eksperimentov in spodbujanje izobraževanja o trajnostnosti na predšolski stopnji po vsej Evropi.

Pridružite se nam

www.superherolab.eu

[FB skupina Erasmus Kindergartens](#)

Sofinancira
Evropska unija

www.superherolab.eu